

Domoljub

Ljubljani, 16. marca 1938

Leto 51 • Štev. 11

Nekoč je bila Avstrija...

Naše severne sosede Avstrije ni več. Tiste male namreč, ki je še ostala po svetovni vojni z okrog sedmimi milijoni prebivalcev. Kmalu bo izbrisan še zadnji ostanek nekoč tako velike habsburške države tudi z zemljevidov.

Tako rekoč preko noči je izginila mala obdonska republika, ki je v svojih križih in težavah povsod iskala prijateljstva, samo v Jugoslaviji najmanj.

Avstrijo smo šteli med katoliške države, kakor Španijo. Marsikaj zgledega si lahko ugotovil v življenju avstrijske republike tudi v današnjih dneh. Vendar moramo z žalostjo poudariti dejstvo, da poveljna Avstrija ni poznala ne krščanstva ne socialnosti, ko je šlo za naše brate koroške Slovence. Kakor pred vojna Avstrija, tako je tudi poveljna ostalina Habsburžanov gnjavila naše koroške rojake gospodarsko, ko je izpodrivala s slovenskih gruntov naše ljudi in naseljevala čisto hrvne Nemce, pa tudi kulturno, ko je z neizprošno doslednostjo ponemčevala slovenski Korotan vsepovsod v društvih, v javnih ustanovah, v šoli, v cerkvi... In to se je godilo brez ozira, če je bil za kanclerja socialni demokrat ali krščanski socialist. Naj ves svet ponovno sliši, da tudi Šušnikova avstrijska vlada vzlic obljubam in vzlic mednarodnim dogovorom ni dala deset in desetisočim naših bratov onstran Karavank niti ene resnično slovenske šole.

Pisali smo že, da je bil nedavno v Nemčiji sestanek med voditeljem Nemcev Hitlerjem in avstrijskim kanclerjem Šušnikom. Prva posledica tega nenadnega in nenavadnega srečanja je bila preosnova avstrijske vlade, v katero je vstopilo tudi nekaj zastopnikov avstrijskega narodnega socializma. Tako naj nato so izpustili iz zaporov veliko število avstrijskih hitlerjevcev in jim dali polno politično svobodo.

Toda zdi se, da v kanclerjevi duši nekaj ni bilo prav. Morda je šel v dogovoru z g. Hitlerjem predaleč in si je zato skušal olajšati vest z ljudskim glasovanjem, ki ga je zaukazal na dan 13. marca. Tako naj bi ljudstvo samo izjavilo, ali je za priključitev Avstrije Nemčiji ali ne.

Hitlerjevc v Avstriji in izven nje so dvignili velik hrup, češ da način glasovanja, kakor si ga je zamislil g. Šušnik, ne bo pokazal pravega ljudskega mišljenja. In ko so avstrijski socialni demokratje, ki so zelo številni, izjavili, da se glasovanja ne bodo udeležili, je g. Hitler pravilno sklepal, da je nastopil ugodni trenutek za izvršitev načrta, ki je bil diplomatom že znan.

Kancler Šušnik je odstopil in avstrijski hitlerjevec Seyss-Inquart je sestavil novo, pač samo prehodno avstrijsko vlado iz samih narodnih socialistov. Ta vlada je pozvala v Avstrijo nemško armado, ki je že itak čakala v pripravljenosti. Do zob oborožene nemške čete so v kratkem času zasedle vsa avstrijska mesta in vse važne podeželske kraje. Državne, deželne in občinske uprave so prišle kaj naglo v roke pristašev popolne združitve Avstrije z Nemčijo.

Vodja tretjega »rajha« g. Hitler je posetil Linc, nato svojo rodno hišo v Braunau, ki je od Linca oddaljen okrog 2 km, in končno grob svojih staršev v Leodingu. Povsod je prebivalstvo Hitlerja res navdušeno pozdravljalo. Ko dobe spoštovani čitatelji »Domoljuba« v roke, bo voditelj Nemčije že obiskal tudi Graz in Dunaj.

Nova hitlerjevska avstrijska vlada je dne 13. marca 1938 sklenila, da je Avstrija odslej dežela nemške države in da bodo o tem viadnem sklepu glasovali dne 10. aprila 1938 vsi nad 20 let stari Avstrijci obeh spolov. Ze danes je gotovo, da se bo za priključitev Avstrije Nemčiji izjavila velika večina.

Pod silo razmer je odstopil zadnji avstrijski državni predsednik Miklas in je začasi njegov namestnik hitlerjevski kancler Seyss-Inquart. Šušnik in druge dosedanje vodilne osebnosti so najbrž že v inozemstvu.

Dunajski kardinal Innitzer je objavil razglas, v katerem priporoča vernikom, naj se zahvalijo Bogu, da so se poslednji dogodki v Avstriji odigrali brez prelivanja krvi. Visoki cerkveni knez poziva Avstrijce, naj molijo za srečno bodočnost in naj se pokore novim oblastem.

Kaj pa mi? Nekateri črnogledi, zlasti pa politični nasprotniki sedanje dr. Stojadinovi-

vičeve vlade si izmišljujejo zadnje dni največje gorostasnosti z očitnim namenom, da bi vladi izpodkopali tla. Zaman ves trudi Jugoslavija je vendar država, ki ima z Nemčijo prijateljski dogovor, ki nam jamči obstoj. Po veličastnem sprejemu našega ministrskega predsednika dr. Stojadinoviča v Berlinu je vodja nemške države javno in slovesno izjavil, da ostane Jugoslavija velika in neodvisna država. Svet je res goljuf, toda če slovesne izjave mogočnega voditelja sedanje Nemčije ne bomo smatrali resnim, komu naj potem še verjamemo?

Dr. Stojadinovičev prijateljski dogovor je zgodovinskega pomena za obstoj Jugoslavije. Zato inna prav češko časopisje, ki trdi, da je pridobila Jugoslavija s priključitvijo Avstrije Nemčiji sedem milijonov novih prijateljev. Ni torej nič nenavadnega, da se naši vojaki in njih poveljniki z nemškimi, ki so prišli na jugoslovansko mejo ne gledajo kot pes in mačka.

Mnogi so med nami, ki jih nemalo skrbi dosedanje postopanje hitlerjevskih oblasti proti katoliški Cerkvi in njenim pripadnikom v Nemčiji. To je mučna zadeva, vendar zapupamo v Boga, ki je močnejši od vseh. Moč katoličanov se je s priključitvijo Avstrije Nemčiji silno okrepila. Prepričani smo tudi, da odločnemu vodji nemške države ni neznan, da bo Nemčija silna samo tedaj, če bo v nji vladal verski mir.

In končno, ali mislite, da g. Hitler, obževalc čiste nemške rase, res želi, da se germanska kri še nadalje meša s slovansko? V svoji širokogrudnosti — bodimo optimisti, za pesimizem je še čas — bo, ko se valovi ustajajo in neha medsebojno obračunavanje, ki sledi vsaki, tudi nekrvavi revoluciji — dal vodja skoraj stotomilijonskega naroda desetisočim koroških Slovencev vsaj v kulturnem — šolskem pogledu to, za kar so zaman prosili bivšo habsburško republiko.

Denar se zopet pretaka

Po žilah naših posojilnic zopet teče kri — denar. Zadrufna zveza je zanje prejela doslej 134 milijonov. Od tega so dvignile za druge 30 milijonov za svoje vlagatelje. Potrebni po deželi lahko dvigajo, drugi, ki ne potrebujejo denarja takoj, preprišejo, kar nje po načrtu odpade, na novo vlogo. Res se vsega ne da naenkrat narediti, toda povsod gre delo veselo naprej. Pomirjenje nastopa po vsej deželi. Vlagatelji vedo, da je resničen stavek: Zaupaj, toda vedi komu. Težki časi so bili. Toda nobena kmečka posojilnica

ni propadla, mestnih bank pa že precej. Ohraniti mirno kri, je znamenje zdravega človeka. Naše ljudstvo je sedaj pokazalo, da je zdravo.

Novce vloge

Pa ne samo, da je nastopilo pomirjenje! Posojilnice morejo poročati, da znova dobivajo vloge. Tudi denar, ki je bil doma po skrinjah, se je otajal. Pred tatovi se je spet zatekel v posojilnice. Tako bodo mogle ne-

(Nadaljevanje na prihodnji strant spodaj)

Prijateljem slovenske mladine!

V dneh od 26. do 29. junija tega leta bo v naši Ljubljani na Stadionu velika mednarodna mladinska prireditev, združena s telovadnimi in športnimi nastopi ter mednarodnimi, zlasti še slovanskimi telovadnimi in športnimi tekmami.

Slovenska mladina bo imela tedaj izredno čast, da pozdravi v središču Slovencev, v svoji beli Ljubljani, člane sorodnih svetovnih mladinskih organizacij iz Avstrije, Belgije, Češko-slovaške, Francije, Nizozemske, Poljske in Švice, ki so že vsi pismeno obljubili svojo udeležbo. Iz daljne Amerike bodo prihili tudi naši rodni bratje in sestri, da bomo zbrani kot ena družina v zboru mednarodne mladine, s katero nas drži isti svetovni nazor.

V najtesnejši povezanosti s temi izbranimi predstavniki svojih prijateljev bo v teh dneh naša mladina po mnogih letih zopet javno manifestirala za ideje krščanske kulture, za zvestobo Bogu in svoji materini besedi, za vdanost narodu in državi, izražajoč pri tem najtoplejšo ljubezen svojemu mlademu kralju, najvišjemu državnemu poglavarju.

In v teh dneh bo naša mladina pred očmi vse slovenske javnosti in pred pričami in sodelovanjem izbranih mednarodnih krščanskih svetovnih organizacij pokazala na našem Sta-

diomu odločno in zavedno na cilje svojih telesovzgojnih in prosvetnih teženj, ki naj vse slovensko mladino, v pristrčnem in plemenitem tekmovalstvu in srčni povezanosti s sorodnimi svetovnimi gibanji, odbrži zdravo in krepko na čim višji moralni stopnji v neprecenljivo korist družine, naroda in države.

Prepričani smo, da bo vsa slovenska javnost, ki ljubi svojo mladino, to podoba svoje bodočnosti, kakor tudi naša bela Ljubljana, ki bo sprejela v tistih dneh vase svoj najlepši cvet in drage goste z juga in iz vse Evrope, pokazala v dneh teh pomembnih svečanosti svojo naklonjenost in ljubezen in zlasti svojo gostoljubnost. Sloves v svetu, lep spomin v srcih gostov in rastoča samozavest domače mladine ji bo v najlepšo zahvalo!

Ti pa, slovenska mladost, se pripravi za te dni svojega praznika z vso resnobo in ljubeznijo, kakor si jo že tolikokrat izpričala, da z vztrajnostjo in samozrtvovanjem, kakor edino Ti znaš, potrdiš pred vsem svetom uspehe svoje trdne volje:

Živeti kot zdrava mladina v ljubezni do Boga, naroda in države!

Bog živi!

Zveza kmetovskih odsekov v Ljubljani.

Slovenski učitelji, narod te kliče!

O katoliških Belgijcih se nihče ni trdil, da so kakšni nazadnjaki, pač pa vsak, kdor je bil pri njih, pripoveduje ravno nasprotno. Te mora potrditi vsak, ki je bil tam. Vzemimo belgijsko kmečko zvezo, v kateri so združeni v občudovanja vredni stanovski skupnosti kmečki ljudje; njen sloves sega daleč čez belgijske meje po širnem svetu. Če proučujemo priznava načela podelskega ljudstva za svoja in po njih uravnava svoje dele v tesni vzajemnosti s kmečkim narodom.

»Pri naši kmečki zvezi sodeluje učiteljsvo v odlični meri. Naš (namreč flamski) učitelj priznava načela podelskega ljudstva za svoja in po njih uravnava svoje dele v tesni vzajemnosti s kmečkim narodom.«

katero posojilnico iz novega denarja dati že kakšno novo posojilo.

Kmetom v premislek

Sedaj, ko se obnavljajo naše kmečke posojilnice in prehajajo v novo življenje bi bilo lepo, če bi se dvignila kmečka zavest tako visoko, da bi res ves kmečki privarčevani denar pritekel v domače kmečke posojilnice. Sedaj je čas, da tisti, ki morda nosite denar v mesta in v tuje zavode, mislite na potrebe kmečkega stanu. Vedno bo kmet rabil posojila. Enkrat eden, drugič drugi. Pecen posojilo bo dobil le doma. Koliko potreb ima kmečka vasl z zbranim denarjem se da napraviti marsikaj. Z dobičkom posojilnic bi lahko uredili mnoge stvari po kmetih. Govo-

»Pa imate veliko takšnih učiteljev?«
»Nekako 90% vsega učiteljstva.«

Tako pripovedujejo. Da bo slika jasna, je treba navesti še člen 2. pravil belgijske kmečke zveze: »Belgijska kmečka zveza je krščansko socialno gospodarsko združenje.« in iz člena 3. prvo točko: »V prvi vrsti hoče pri svojih članih in pri kmečkem prebivalstvu sploh utrjevati versko zvestost in s tem pospeševati krščansko socialne vrline.«

Flamski narod je veren, slovenski tudi. Ta verni, kmečki flamski narod ima 90 odstotkov vernega, kmečko mislečega učiteljstva ob svoji strani — verni, kmečki slovenski narod pa...

To je, slovenski ljudje, globoka in pekoča rana: naša ljudska šola je po našem učiteljstvu s razprostrtimi jadrji pripravljena, da zaplava iz varnega pristanišča narodove du-

rino o potrebi, da kmet skupaj prodaja in skupaj nakupuje. Za take zadruge, ki bi to vršile, je treba denarja. Kje ga dobiti, če ne v kmečkih posojilnicah? To pa bo mogoče le, če bo ves kmečki denar zbran v kmečkih posojilnicah.

Ne pozabljajmo!

Pozabimo težka leta, ko smo bili v strahu za vloge v posojilnicah in smo težko čakali, da se razmere zboljšajo! Zlasti naj pozabi na svojo zakletost tisti, ki se je zaklinjal, da ne bo več varčeval in da ne bo nosil denarja v domačo posojilnico. Te stvari pozabimo čimprej. Ne pozabimo pa enega! Kako smo prišli do obnove posojilnic in kdaj? Takrat, ko sta bila v belgijski vladi dva naša ministra in v Ljubljani slovenski ban, ki čuti s slovenskim narodom. Na hvaležnost ne pozabimo!

Veramon-evitek
z 2 tabletama

Ta zavojček zmore odsej vsakdo. Prosimo napravite potkus in prepričati se boste a naglem učinku pri glavobolu, zobobolu in bolečinah zaradi ran.

VERAMON
Schering

Cevke z 10 in 20 tabletama.
Ovitek z 2 tabletama

S. br. 25.000 od 4. oktobra 1937.

hovna skupnosti v tuja morja. Usodno se trgajo verige in pokajo vrvi. Kam?

Duh, ki preveva narodno bistvo, mora vladati tudi v narodnih šolah. Nositelj in glasnik tega duha pa mora biti učitelj. Črka šolska postave je mrtva, učitelj ji vdihne življenje in ji vlje duha.

Kako je s slovenskim učiteljstvom. Koliko jih je med učitelji, ki bi se z ljubeznijo strnili z ljudstvom po deželi v eno in postali zares vodniki ne le otrok, marveč vsega ljudstva, ki bi jim bile svetlinje naroda svete in njegov črti vreden, da tisto stvar črtijo tudi oni? So takšni učitelji in čast jim! Ali kje jih je večina. Pravite: učitelj je poklican, da ljudstvo vodi po novih potih, ki jih je napredek, kultura in znanost spoznala za prava. Tako je! Toda takoj je treba stvar dopolniti: vendar pri tem ne sme podirati vekovnih načel in osnov, ki so narod ohranjale sto in sto let in so trdno poročivo, da bo na njih narod tudi v bodoče živel in se razvijal. Kdor ta, v mnogih viharjih zgodovine trdo preizkušena načela podira, uničuje svoj narod. Kateri vodnik naroda si upa pred zgodovino in pred svojo narodno vestjo napraviti očitke da je v narodni šoli svoj narod ubiljal?

V flamskem delu Belgije bije 90% učiteljskih src tako, kakor bije srce flamskega kmečkega ljudstva. Posledice je treba videti, popisali jih ni mogoče: ta samozavestni ponos, ta napredek kmečkih vasl, ta neupogljiva moč, ki diha po deželi — vse to je treba videti in občutiti — ter spošljivo sneti klobuk.

Slovenski učitelj — kje si? Narod te kliče!

VINA za vse priložnosti naročite pri Centralni vinarni v Ljubljani.

Posljite naročnino!

Naš novi senator

Dne 9. marca je bil objavljen ukaz, s katerim so kraljevi namestniki postavili za senatorja poleg trgovskega ministra dr. Vrbanca, tiskarnarja Miljutina Stevanoviča iz Beograda in Husejina Čišiča, župana iz Mostarja, tudi ministra v pokoju dr. Franca Kulovca.

Novi senator dr. Kulovec je v našem političnem življenju zelo znana osebnost. Danes je star 54 let. Svojo karijero je začel kot srednješolski profesor v Skofijskih zavodih v Št. Vidu. Med vojno je bil poklican kot kurat ter je prebil štiri leta v tej službi. Po osvoboditvi se je dr. Kulovec posvetil politiki v vrstah biv-

še SLS. Leta 1919 je postal glavni tajnik stranke, ki jo je organizatorično izpopolnil in dovršil, da je bila vsa Slovenija preprežena s strumno organiziranimi organizacijami SLS, ki si je v svoj program postavila borbo za široke samouprave. Vsake volitve so prinesle stranki več glasov in večji pomen. Leta 1922 je bil dr. Kulovec izvoljen za narodnega poslanca v novomeškem okraju. V skupščini je deloval v

številnih odborih, največ pa v finančnem odboru, kjer se je zlasti uveljavil kot kmetijski strokovnjak. Leta 1924 je bil prvokrat minister v Davidovičevi vladi. Ponovno je bil kmetijski minister v Uzunovičevi vladi l. 1927. S polno silo svojih velikih sposobnosti se je dr. Kulovec udejstvoval v naši politiki do 6. januarja 1929, ko je bila ukinjena ustava. Poslej je minister dr. Kulovec deloval pri našem združenstvu in kmetijskih gospodarskih organizacijah. Udejstvoval se je tudi kot časnikar, saj je bil nekaj časa kot glavni urednik »Slovenca«. Za ta list je mnogo pisal tudi takrat, ko je bil z delom najbolj obložen. Kot neuklonljiv Slovenec in brezkompromisen človek je moral l. 1933 v internacijo in tam živeti v izredno težkih razmerah vse do smrti kralja Aleksandra, ko so bili interniranci izpuščeni. Ko se je ustanovila JRZ, je dr. Kulovec postal njen glavni tajnik za Slovenijo in član glavnega strankinega odbora. Tudi kot glavni tajnik je pokazal svojo organizatorično silo: od vseh pokrajin je bila Slovenija prva, kjer je bila stranka organizirana do zadnjega kottička. Zdej pa je dr. Kulovca doletelo imenovanje za senatorja. Vsi, ki poznajo dr. Kulovca kot neupogljivega Slovenca in borca, njegovo imenovanje pozdravljajo. Bog živi novega slovenskega g. senatorja še mnogo let!

vsega skupaj 15.950 besed ali 61.770 črk. Podnarednik je pisal z navadnim peresom brez kakih tehničnih pripomočkov. S tem je posekal rekord, ki ga je lani postavil neki inženirski podnarednik, ki je na dopisnico napisal 240 očenašev. Če fantje tekmujejo z očenaši tudi v pobožni molitvi — nam ni znano.

d Poštrvovalca delavec. Suljo Kasumovič, delavec v vasi Poljica pri Tuzli se je lani udeleževal nekega tečaja in se naučil brati in pisati, kar je bila za njegovo vas silna redkost. Vaščani so ga vedno nadlegovali, naj jim bere časopise, dokler se ni Suljo skorajžil in uvedel tečaj za svoje sovaščane. V nekaj mesecih jih je okrog 50 naučil brati in pisati. Če pomislimo, da je delavec štrtoval vse svoje proste ure za izobrazbo svojih prijateljev, moramo reči, da je zares poštrvovalen.

d Novo opero z besedilom, posnetim po Cankarjevi povesti »Pohujšanje v dolini Šentflorjanski«, je skomponiral belgrajski skladatelj Mihael Logar. Zanimivo je, da je Logar drugi skladatelj, ki se je lotil tega Cankarjevega dela. Prvi je bil ljubljanski skladatelj Bravničar. Opero bodo v jeseni uprizorili na belgrajski operi.

d Pri zaprtju ali pa pri mošnjah v prebavi vzemite zjutraj na tešče kozarec uvarne »Franz-Josef« vode

d Občni zbor družbe sv. Elizabete je bil te dni v Ljubljani. Trinajst konferenc (podružnic) je izdalo 251.165,25 din. Podpirale so redno 910 oseb, med njimi družin 437, 14 samcev, 223 samic, 92 otrok, 4 dijake in še drugih 140. Pri božičnicah je bilo obdarovanih 413 otrok, 110 družin z 250 otroki, 64 starih. Vso to ogromno vsoto so starice izposile pri dobrotnikih večinoma z zbirkami od osebe do osebe.

d V strahu pred večnim Sodnikom. V občini Neština pri Novem Sadu je umrl te dni kmet Andrej Mitrovič, ki je na smrtni postelji priznal, da je pred 17 leti zagrešil grozen zločin. V bližnjem gozdu so tedaj našli obešeno na drevo 30 letno Anastazijo Kuljanovo, ki je bila najprej ubita, nato pa obešena. Prvotno so tega zločina osumili popolnoma nedolžnega človeka, ki je bil aretiran, pozneje pa izpuščen. Sedaj je ta grozni umor končno pojasnjen.

d Današnja mladina. Pravo telesno preiskavo so izvedli profesorji v neki belgrajski gimnaziji. Po nesrečnem dogodku, ko je dijak zaklal dijaka, so postali profesorji bolj pozorni na svoje učence. Hoteli so dognati, kaj vse nosijo s seboj mladi dijaki. Preiskava je prinesla na dan množico stvari: cigarete (ne-

KAJ JE NOVEGA

OSEBNE VESTI

d 60 letnik je postal župnik ljubljanske bežigradske župnije g. p. Kazimir Zakrajšek. Mnogo božjega blagoslova še dolgo vrsto let! d Šestdesetletnico rojstva je obhajal te dni malonedeljski župnik g. Franc Ostrž. Na mnoga leta!

DOMAČE NOVICE

d Ljubljanski župan pojde v Ameriko. V ameriškem časopisu »Obzorje« čitamo sledeče: Clevelandski »Ameriški Domovinac« poroča, da bo na slovesno otvoritev Jugoslovanskega kulturnega vrta, ki se bo vršila v dneh 14. in 15. maja letos, prišel kot zastopnik Slovenije tudi ljubljanski župan dr. Jurij Adlešič. To bo prvič v zgodovini ameriških Slovencev, da pride na njihovo prireditvev nalašč v ta namen predstavnik do-

movine. Kakor znano, je mestna občina ljubljanska clevelandskim rojakom darovala za njihov kulturni vrt kip slovenskega pisatelja Ivana Cankarja, ki pa je bil pozneje ukraden, ter so morali nato Clevelandčani dati napraviti drugega. Župana je na to slavnost povabilo vodstvo vrta, in ta se je povabilu odzval. Gotovo bo na mestu, če odlični predstavnik domovine ob tej priliki obišče tudi nekatere druge večje slovenske naselbine v Ameriki, da se seznanijo z našim življenjem v tujini.

d Proračun mesne občine ljubljanske v znesku 117.800.000 din je bil na seji dne 9. marca sprejet z 41 glasovi proti 3. Poročilo župana dr. Adlešiča je pokazalo velikansko delo, izvršeno v korist meščanov.

d Z očenaši tekmujejo. Kar 290 očenašev je napisal na eno samo dopisnico pehotni podnarednik Dragoljub Golubovič iz Skoplja. Golubovič se je trudil štirinajst ur. Vsak očenaš ima 55 besed, torej je prišlo na dopisnico

Tujec ima službo, naš človek pa strada

Po letopisnih podatkih za leto 1936 je skupno število tujcev, ki so pri nas zaposleni, oziroma, ki jih ti tujci vzdržujejo, sledeče: Avstrijcev 9.875, Čehoslovakov 33.423, Italijanov 20.811, Madžarov 21.316, Nemcev 3.297, Poljakov 7.155, Rusov 26.790, iz drugih držav 13.099. Vseh skupaj 140.766. K tem številkam pa je treba dostaviti še nekaj pojasnil. Dočim opravljajo naši izseljenci v tujini v ogromni večini le težka dela, ki pa so slabo plačana, opravljajo pri nas tujci težka dela le izjemoma. Tako je vseh tujcev, ki so pri nas zaposleni kot delavci samo 1.469 ali 2 odstotka. Zato pa jih je v trgovini skupno z vzdrževanimi osebami 9.988, v denarnih zavodih pa 1.397 in v prometu 5.426. V slednji panogi so zlasti Rusi.

V rudarstvu, industriji in obrtu je zaposlenih skoraj 50.000 tujcev, in sicer: v rudarski in topilniški industriji 1.629, v kovinski 4.954, v strojni 6.128, v industriji kamna in zemeljskih del 2.246, v usnjarski in pri

predeleovanju rogov 608, v lesni 6.001, v tekstilni 3.124, oblačilni 6.565, papirni 432, živilski 5.028, kemični 1.297, gradbeni 5 tisoč 997, poligrafski in umetnostni 1.264, gostinski 2042 in v drugih 724 tujcev.

Končno je upoštevati še to, da so tu navedeni le tujci, ki so bili še 31. marca 1931 tuji državljani, oni tujci, ki so postali naši državljani, ki se pa le redko udeležujejo našega kulturnega življenja tu sploh še niso všeti. Končno pa tudi ne oni številni tujci, ki so kasneje prišli v državo. Tako je gotovo, da je danes število nemških državljanov mnogo večje, saj jih je po letu 1933. prišlo vse polno v Jugoslavijo. Poleg tega pa je bil naval tujcev posebno v zadnjih letih izredno velik.

Vse to dokazuje, da nikakor niso neupravičene pritožbe, da je pri nas število tujcev že previsoko, zlasti ker zavzema večina njih sama boljša mesta.

srečne polovičke), vžigalice, ljubavna pisma, kriminalne romane, slike, lepih filmskih igralk in nazadnje tudi precejšnje število žepnih nožev, velikih, kakršnih dijaki nižjih razredov pač ne rabijo za ostrenje svinčnikov. Tudi igralskih kart ni manjkalo.

d Novo notranje posojilo v višini 1 do 4 milijard din baje nameravajo razpisati v Jugoslaviji. To bi bilo prvo dolgoročno notranje posojilo po 17 letih. Posojilo se utemeljuje s skokom tečaja vrednostnih papirjev ter z ozirom na velika javna dela, ki se morejo kriti le z dolgoročnim večjim posojilom.

d Ali je tak povizek epravičljiv? Nekateri mesarji v ljubljanski okolici so povizali te dni cene slanini kar za 4 dinarje pri kilogramu.

d »Tu se špegijaj...« Župan Čakovca Ivan Škvorc je podaril svojo plačo kot župan za februar in mare mestnim revežem.

d Za naše delavstvo v Franciji. Za delavce, ki potujejo skozi Pariz v Jugoslavijo, je pariška »Putnik«-ova podružnica otvorila poseben urad. Do sedaj so se z našim delavstvom dogajale neverjetne stvari. Po vseh kolodvorih so jih lovili razni agente, jih videli po vsakovrstnih poteh, obljubljali jim cenene vozne karte itd. Ko pa se jim je nudila prilika, so jih okradli in prepustili same sebi. Zdaj pa delavci pridejo v urad, tam čakajo, da se jim vse potrebno uredi, ter čitajo naše časopise. Skrajni čas je bil, da se je za naše ljudi nekaj storilo in je ta čin hvalevreden. Urad se nahaja v središču Pariza 18. rue de la Michodière.

d Dalmatinski izvoz zelenjave. V Split je prispel zastopnik Zveze uvoznikov sadja in ze-

lenjave iz Prage, ki hoče tam proučiti vprašanje nakupa karfijole in zgodnjega krompirja za Čehoslovaško. Lani so Čehoslovaki naročili pri nas okoli 100 vagonov karfijole. Največ so jo Dalmatinci pridelali v okolici Trogirja, nekaj v Kaštelih in v Splitu samem. Čehoslovaki uvozniki pa so se sedaj pričeli zanimati tudi za drugo zgodnjo zelenjavo. Dalmatinci so v omenjenih treh krajih samo letos nasadili 6 milijonov sadik karfijole.

IZ DOMAČE POLITIKE

d Narodna skupščina v Belgradu je nadaljevala z obravnavo državnega proračuna. Sprejeti so že bili proračuni gradbenega in trgovskega ministristva, ministristva za gozdo in rudnike in ministristva za telesno vzgojo ljudstva, socialnega in zunanjega ministristva. Minister za telesno vzgojo je v svojem poročilu pohvalno omenjal Zvezo fantovskih odsekov, ki iz zasebne pobude in z zasebnimi sredstvi deluje za namene, za katere je to ministristvo nalašč ustanovljeno. Zunanji minister in predsednik vlade dr. Stojadinovič

pa je govoril o zunanjepolitičnih smernicah sedanje vlade in dejal, da gre zunanja politika Jugoslavije vzporedno z njeno gospodarsko politiko, med seboj se izpopolnjujeta in podpirata. Vlada je predložila k finančnemu zakonu številna zelo važna dopolnila (amandmane). O teh pa kaj več prihodnjič.

d Nad dr. Mačka so se spravili. Po Zagrebu krožijo letaki, ki so jih izdali baje »starčevićanji«. V teh letakih niso napadajo dr. Mačka, kateremu očitajo, da je nesposoben za vodstvo hrvatske politike, ker je »Kranjec«.

d Enakopravnost. Novi torpedni rušilec »Zagreb«, ki se gradi v Splitu, bo 30. marca slovesno spušen v morje. Novo vojno ladjo bo blagoslovil nadškof dr. Stepinac. Zagrebška občina bo podarila namizno orodje ter poklonila več drugih darov.

d Sedanje Slovence bočeje izbrisati z obličja zemlje. Kdo? Naši učitelji ali vsaj neki A. P., ki je napisal pod naslovom »Naše pravo odposlanstvo« v »Učiteljskem tovarišu« tudi sledeče: Naše delo je notranje, mirno, tiho, trezno. Hočemo predvsem vzgojiti našo mladino daleč od tiste slovenske preteklosti, ki jo v svojih dušah tako mrzimo, daleč od našega neverjetno smešnega dlakoopstevja, ki ga je rodila znamenita »ločitev duhov« preobrazivši Slovence v kozle in ovce, v liberalce in klerikalce. Takšno Slovenijo hočemo izbrisati z obličja zemlje. — Ali ne diše ti stavki po današnji skrajno levičarski, ali vsaj ljudskofrontarski miselnosti?

d Pri korpušentnih ljudeh se izkaže naravna »Franz-Josefova« grenka voda kot zanesljivo in prijetno delujoče sredstvo proti zaprtju, katera se uporablja brez posebne di jete. »Franz-Josefova« grenka voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami.

Ost. reg. 8. br. 3674/35

d Sestanki med voditelji združene opozicije so zadnje čase za čuda pojenjali. Prenehala so tudi potovanja v Zagreb in obratno. Pri dr. Mačku se zglajajo samo še prvaki b. HSS ali pa voditelji b. SDS. Nastopilo je nekakšno politično zatijše. Zanimanje javnosti je bilo ves ta čas obrnjeno na dogodke v narodni skupščini, zlasti pa na izjave, ki sta jih dala dr. Korošec o naši notranji politiki in predsednik vlade dr. Stojadinovič o zunanji politiki naše države. Trdnost, ki si jo je vlada

Francoski telovadci se že pripravljajo

Te dni se je mudil v Ljubljani g. Thiebadau, generalni tajnik mednarodne katol. telovadne in športne zveze v Parizu ter generalni tajnik francoske katoliške telovadne zveze. — Prišel je v Ljubljano, da pripravi vse potrebno glede stanovanja, prehrane, izletov itd. za francoske udeležence, oziroma tekmovalce na Mednarodnem mladinskem katoliškem taboru, ki ga priredi Zveza fantovskih odsekov od 28.—29. junija t. l. v Ljubljani.

G. Thiebadau je izrazil svoje popolno zadovoljstvo nad pripravami, ki so v teku za ta največji mednarodni mlad. kat. tabor v Jugoslaviji. — Najbolj pa je bil zadovoljen s stadionom, se čudil njegovi velikosti in klasični urejenosti in odkrito priznal, da kaj takega njihova mladinska federacija v Franciji ne premore kljub temu, da šteje 600.000 članov. — Tem bolj moramo biti mi ponosni na ta

svoj stadion in skrbeti iz vseh naših moči zato, da se bomo v njem dostojno, uspešno merili z drugimi narodi. — G. Thiebadau se je izrazil, da pričakuje, da bodo francoski telovadci, kljub veliki udeležbi drugih narodov skušali odnesti prvo mesto.

G. Thiebadau je zagotovil, da bo Francija poslala na ta tabor toliko število telovadcev, kot jih doslej še ni v takem številu nikamor drugam poslala.

Pozornosti Francozov moramo biti veseli in razumeti, če hočemo uživati njihovo in drugih narodov pozornost, da je treba tudi v beoče naše vrste predstaviti kar najbolj dostojno. Zato na delo, naj nihče ne drži rok križem. — Dobre tri mesece, ki nas ločijo od mladinskega slavlja, izpolnimo z vnetim delom. Nadomestimo z voljo, z gorečnostjo, kar nam je nemilostni čas jemal v preteklosti! Slovenski fant.

Vsak umni gospodar uporablja

HIPOLIN

ki ozdravlja zanesljivo vse odliške, bule in rane kožne in govodi na prsih, plečih, tistiku in hrbtu. Cena tubi Din. 25.—. Pri predplačilu zneska (lahko tudi v znakih) poštnino prosto.

Lekarna pri »Sv. Rok«

Mr. ph. Slavko Hočevar
Ljubljana-Siška   Telefon 34-51

pridobila, ima na drugi strani za posledico upadanje živahnosti v opoziciji, ki je izrabljala vsako priliko za to, da je rušila vlado. Uspešno delo vlade je rodilo že velike uspehe. — Dr. Mačkov »Hrvatski dnevnik« pa piše, da je vsako zatišje predznak večjih dogodkov, ki pridejo.

d Iredno lepo bo letošnje romanje na Trsat z izletom po morju na prekrasni otok Rab. Izkaznice po znižani ceni se plačajo lahko še do 1. aprila. Kdor namerava z nami, naj se takoj javi za brezplačna navodila s slikami »Družini božjega svetca, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

NESREČE

d Z odra je padel. Oni četrtek se je dogodila v Mariboru pri gradnji prizidka v tovarni Doctor in drug huda nesreča. 22-letni pomožni delavec Ivan Jug je padel z odra ter se je zelo nevarno poškodoval. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer pa mu niso mogli več rešiti življenja.

d Iz Donave se je rešil, v cestnem jarku pa utonil. Kmet Jovan Liebert v Apatinu se je s svojim čolnom peljal preko Donave v Beždan, ko je mimo priplula ladja in vodo tako vzvalovila, da se je čolniček prekucnil. Liebert se je moral nečloveško boriti z valovi, dokler ga niso rešili mornarji in ga potegnili na ladjo. V Beždanu so ga iztovorili, nakar je krenil v gostilno. Tam se je krepko od veselja napil in jo tako sredi noči mahnil proti domu. Po nesreči pa je omahnil v občestni jarek in utonil. Zjutraj so ga našli že mrtvega.

d Osebam, ki se ne morejo zadostno kretati, pa trpe vsled tega na zaprtju in motnjah pri prebavi, združenimi s pomanjkanjem teka, nudi večtedensko zdravljenje z naravno »Franz-Josefovo« grenko vodo zelo dobre uspeha. Zato uživajte dnevno po eno čašo »Franz-Josefovo« grenke vode zjutraj na tešče ali zvečer, preden greste k počitku.
Ost. reg. št. 267/202.

d Kakršno življenje... Te dni se je v Črešnjevcih, občina Gornja Radgona, bliskovito razširila strašna vest. Viničarska hči Julijana Javšovec je na zverinski način obesila na tram v svoji sobi na podstrešju svojega 9letnega sina, nato pa se je poleg svojega sina obesila še sama. V zadnjem času so bili pri Javšovcih prepripi na dnevnem redu. Oče je svojo hčerko Julijano večkrat zmerjal in ji grozil, da bo morala od hiše, če se ne bo poboljšala. V sredo, 9. marca, so se ponovno sprli in oče je Julijani dejal, da mora s svojim otrokom od hiše. Julijana je sklenila, da se bo na strašen način poslovila od domače hiše. Na-

Jaz Vam varujem kožo!

Rdeča, hrpava in razpokana koža dokazuje, da Vaša koža nima dovolj odporne sile, da je torej slaba. Zato je potrebno, da jo krepčate in sicer z NIVEO. Kajti NIVEA vsebuje »Euceric« in prodira skozi kožne luknjice globoko v kožo, ji dovaja hrano, jo krepča in ji zvišuje odporno silo. Zato uporabljajte redno NIVEO, da bi Vam ostala koža nežna, mehka in gibčna kljub vlažnemu in hladnemu vremenu!

slednje jutro je vstala od navadni uri in zbudila tudi svojega sina. Pri tem je pripravila vrv in otroka obesila na tram. Poleg sina se je nato obesila še sama. V sobi je pustila poslovično pismo. Julijani je bilo 32 let in je bila na slabem glasu. Ta strašni dogodek je seveda silno razburil domače in okoliško prebivalstvo. Vsi obsojajo mater, ki je na tako grozen način naredila konec življenja svojemu devetletnemu sinu.

d Če osel pobesni. 16 letni Gjura Dajič iz vasi Jaša Tomič je jahal osla na poti domov. Žival je bila sicer zelo poslušna in je pastirja iznenadila, ko se je sredi poti ustavila in začela na vse pretağa brcati. Nazadnje je osel pastirja stresel s hrbta in ga vržal na tla. Ko se je Gjura hotel pobrati, je osel pokleknil na njegova prsa in mu začel grizti obleko. Ko ga je vsega strgal, ga je začel grizti in tolči z gobcem po glavi. Ko je pastir ležal že nepremičen, je osel odnehal in pobegnil. Težko ranjenega pastirja so prepeljali v bolnišnico.

d Avtomobil je spolzel navzdol. Te dni je 20 letni sofer Ivan Masle iz Zaboršta pri Dolu in zaposlen pri prevozniku Antonu Pečnikarju peljal tovorni avtomobil. Na spolzki cesti na

kilancu pri Pijavi gorici pa je avtomobil spolzel z naglico navzdol ter butnil v neko drevo, nato pa se je prekucnil v jarek. Pri padcu je volan Masleta tako stisnil v prsa, da je obležal nezavesten. Dobil je hude notranje poškodbe. Tovorni avtomobil je v prednjem delu popolnoma razbit, tako da je tudi stvarna škoda velika. Iz Pijave gorice so poklicali ljubljanski reševalni avto, ki je Masleta prepeljal v ljubljansko bolnišnico. Masletove poškodbe so zelo nevarne ter ima stri prsni koš.

d Smrtna nesreča pri padcu na zmrznejenih tleh. Te dni je postal žrtev smrtne nesreče posestnik Kolenc Gašper iz Javorščice pod Sveto goro pri Litiji. On, kakor tudi njegov sin in hčerka so oni četrtek popoldne sekali drva. Proti večeru, ko so odhajali proti domu, je Gašperju na poledenelem in strmem bregu spodletelo in je tako nesrečno padel, da je pri tem dobil po glavi smrtonosne rane.

d Požar. V soboto, 12. marca, je pričelo goreti v šupi posestnika Janeza Siljarja v Bohinjski Bistrici. Od tam se je ogenj razširil na hlev in hišo, ki sta pogorela. Škoda je zelo velika.

d Avto je zgorel. V sredo, 9. marca, okrog 9 dopoldne je na cesti Slatina Radenci—Boračeva ogenj uničil velik tovorni avto in 4000 dinarjev gotovine, ki jo je imel sofer Anton Paar za nakup slatine. Zraven je še zgorelo 46 praznih zabojev. Sofer in njegova spremeljvalca so pravočasno opazili nevarnost ter takoj ustavili avto in se rešili velikanskih plamenov od bencina. Domači gasilci so takoj prihitali ter ogenj zadušili. Škoda znaša približno 20.000 din.

d Beračeva usoda. Stari, napol slepi in skoraj popolnoma gluhi občinski revež Ivan Kolar v Rušah je bil na svoji beraški poti okrog dobrih ljudi. Usoda je hotela, da je prispel na prelaz pri Bezeni v trenutku, ko je pridrvel po progi iz Maribora osebni vlak. Strojevodja je že začel zavirati, da bo vlak ustavil na ruški postaji, ko je lokomotiva uda-

Minister dr. Korošec o narodnih manjšinah

Notranji minister dr. Korošec se je v svojem poročilu v narodni skupščini dotaknil tudi manjšinskega vprašanja in izjavil to: Kar se tiče narodnih manjšin, je važno vedeti da je Jugoslavija sprejela važne obveznosti v zvezi narodov. Mirne duše lahko rečemo in se tudi lahko pohvalimo, da te obveznosti zelo dobrohotno spoštujemo in izpolnjujemo. To nam morajo priznati vse naše manjšine. Niti v verskih zadevah niti glede jezikovnega vprašanja ne delamo manjšinam nikakih težav. Pred sodiščem, okrajnim načelstvom in pred davčnimi oblastmi so pripadniki manj-

šin čisto enakopravni. V gospodarskem oziru tudi ne delamo razlik. Naš narod je dobrodušen in je daleč proč od njega vsaka mržnja nasproti drugim narodom. Čim manj bo pri njih opaziti sredobežne pojave, tem bolj tesno jih bomo objeli kot svoje brate. Nikdar pa ne bomo dovolili, da bi naši državljani ustanavljali politične organizacije, katerih cilj se ne bi skladal z državnimi koristmi in katerih delo bi utegnilo vzbuditi sumnjo o njihovi državljanški zvestobi. Državljanška zvestoba se ne deli na večino in manjšino.

Tujec ima službo, naš človek pa strada

Po letopisnih podatkih za leto 1936 je skupno število tujcev, ki so pri nas zaposleni, oziroma, ki jih ti tujci vzdržujejo, sledeče: Avstrijevc 9.875, Čehoslovakov 38.423, Italijanov 20.811, Madžarov 21.316, Nemcev 3.297, Poljakov 7.155, Rusov 26.790, iz drugih držav 13.099. Vseh skupaj 140.766. K tem številkam pa je treba dostaviti še nekaj pojasnil. Dočim opravljajo naši izseljenci v tujini v ogromni večini le težka dela, ki pa so slabo plačana, opravljajo pri nas tujci težka dela le izjemoma. Tako je vseh tujcev, ki so pri nas zaposleni kot delavci samo 1.469 ali 2 odstotka. Zato pa jih je v trgovini skupno z vzdrževanimi osebami 9.968, v denarnih zavodih pa 1.397 in v prometu 5.426. V slednji panogi so zlasti Rusi.

V rudarstvu, industriji in obrtu je zaposlenih skoraj 50.000 tujcev, in sicer: v rudarski in topilniški industriji 1.629, v kovinski 4.954, v strojni 6.128, v industriji kamna in zemeljskih del 2.246, v usnjarski in pri

predelovanju rogov 608, v lesni 6.001, v tekstilni 3.124, oblačilni 6.565, papirni 432, živilski 5.028, kemični 1.297, gradbeni 5 tisoč 997, poligrafski in umetnostni 1.264, gostinski 2042 in v drugih 724 tujcev.

Končno je upoštevati še to, da so tu navedeni le tujci, ki so bili še 31. marca 1931 tuji državljani, oni tujci, ki so postali naši državljani, ki se pa le redko udeležujejo našega kulturnega življenja tu sploh še niso vštet. Končno pa tudi ne oni številni tujci, ki so kasneje prišli v državo. Tako je gotovo, da je danes število nemških državljanov mnogo večje, saj jih je po letu 1933. prišlo vse polno v Jugoslavijo. Poleg tega pa je bil naval tujcev posebno v zadnjih letih izredno velik.

Vse to dokazuje, da nikakor niso neupravičene pritožbe, da je pri nas število tujcev že previsoko, zlasti ker zavzema večina njih sama boljša mesta.

pa je govoril o zunanjepolitičnih smernicah sedanje vlade in dejal, da gre zunanja politika Jugoslavije vzporedno z njeno gospodarsko politiko, med seboj se izpopolnjujeta in podpirata. Vlada je predložila k finančnemu zakonu številna zelo važna dopolnila (amandmane). O teh pa kaj več prihodnjic.

d Nad dr. Mačka so se spravili. Po Zagrebu krožijo letaki, ki so jih izdali haje »starčevićanec«. V teh letakih silno napadajo dr. Mačka, kateremu očitajo, da je nesposoben za vodstvo hrvatske politike, ker je »Kranjec«.

d Enakopravnost. Novi torpedni rušilec »Zagreb«, ki se gradi v Splitu, bo 30. marca slovesno spuščen v morje. Novo vojno ladje bo blagoslovil nadškof dr. Stepinac. Zagrebška občina bo podarila namizno orodje ter poklonila več drugih darov.

d Sedanje Slovenijo hočejo izbrisati z obličja zemlje. Kdo? Naši učitelji ali vsaj neki A. P., ki je napisal pod naslovom »Naše pravo odposlanstvo« v »Učiteljskem tovarišu« tudi sledeče: Naše delo je notranje, mirno, tiho, trezno. Hočemo predvsem vzgojiti našo mladino daleč od tiste slovenske preteklosti, ki jo v svojih dušah tako mrzimo, daleč od našega neverjetno smešnega dlakocepstva, ki ga je rodila znamenita »ločitev duhov« preobrazivši Slovence v kozle in ovce, v liberalce in klerikalce. Takšno Slovenijo hočemo izbrisati z obličja zemlje. — Ali ne diše ti stavki po današnji skrajno levčarski, ali vsaj ljudskofrontarski miselnosti?

d Pri korputentih ljudeh se izkaže naravna »Franz-Josefova« grenka voda kot zanesljivo in prijetno delujoče sredstvo proti zaprtju, katere se uporabja brez posebne dije. »Franz-Josefova« grenka voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami.

Del. reg. S. br. 30474/30

d Sestanki med voditelji združene opozicije so zadnje čase za čuda pojenjali. Prenehala so tudi potovanja v Zagreb in obratno. Pri dr. Mačku se oglašajo samo še prvaki b. HSS ali pa voditelji b. SDS. Nastopilo je nekakšno politično zatijše. Zanimanje javnosti je bilo ves ta čas obrnjeno na dogodke v narodni skupščini, zlasti pa na izjave, ki sta jih dala dr. Korošec o naši notranji politiki in predsednik vlade dr. Stojadinovič o zunanji politiki naše države. Trdnost, ki si jo je vlada

srečne polovičke), vzgajalce, ljubavna pisma, kriminalne romane, slike lepih filmskih igralk in nazadnje tudi precejšnje število žepnih nožev, velikih, kakršnih dijaki nižjih razredov pač ne rabijo za ostrenje svinčnikov. Tudi igralskih kart ni manjkalo.

d Novo notranje posojilo v višini 1 do 4 milijard din baje nameravajo razpisati v Jugoslaviji. To bi bilo prvo dolgoročno notranje posojilo po 17 letih. Posojilo se utemeljuje s skokom tečaja vrednostnih papirjev ter z ozirom na velika javna dela, ki se morejo kriti le z dolgoročnim večjim posojilom.

d Ali je tak povišek opravičljiv? Nekateri mesarji v ljubljanski okolici so povišali te dni cene slanini kar za 4 dinarje pri kilogramu.

d »Tu se špegljaj...« Župan Čakovca Ivan Škvorc je podaril vso svojo plačo kot župan za februar in mare mestnim revežem.

d Za naše delavstvo v Franciji. Za delavce, ki potujejo skozi Pariz v Jugoslavijo, je pariška »Putnik«-ova podružnica otvorila poseben urad. Do sedaj so se z našim delavstvom dogajale neverjetne stvari. Po vseh kolodvorih so jih lovili razni agentje, jih videli po vsakovrstnih poteh, obljubljali jim cenene vozne karte itd. Ko pa se jim je nudila prilika, so jih okradli in prepustili same sebi. Zdaj pa delavci pridejo v urad, tam čakajo, da se jim vse potrebno uredi, ter čitajo naše časopise. Skrajni čas je bil, da se je za naše ljudi nekaj storilo in je ta čin hvalevreden. Urad se nahaja v središču Pariza 18. rue de la Michodière.

d Dalmatinski izvoz zelenjave. V Split je prispel zastopnik Zveze uvoznikov sadja in ze-

lenjave iz Prage, ki hoče tam proučiti vprašanje nakupa karfijole in zgodnjega krompirja za Češkoslovaško. Lani so Čehoslovaki naročili pri nas okoli 100 vagonov karfijole. Največ so jo Dalmatinci pridelali v okolici Trogirja, nekaj v Kaštelih in v Splitu samem. Češkoslovaški uvozniki pa so se sedaj pričeli zanimati tudi za drugo zgodnje zelenjavo. Dalmatinci so v omenjenih treh krajih samo letos nasadili 6 milijonov sadik karfijole.

IZ DOMAČE POLITIKE

d Narodna skupščina v Belgradu je nadaljevala z obravnavo državnega proračuna. Sprejeti so že bili proračuni gradbenega in trgovinskega ministristva, ministristva za gozdove in rudnike in ministristva za telesno vzgojo ljudstva, socialnega in zunanjega ministristva. Minister za telesno vzgojo je v svojem poročilu pohvalno omenjal Zvezo fantovskih odsekov, ki iz zasebne pobude in z zasebnimi sredstvi deluje za namene, za katere je to ministristvo nalašč ustanovljeno. Zunanji minister in predsednik vlade dr. Stojadinovič

Francoski telovadci se že pripravljajo

Te dni se je mudil v Ljubljani g. Thiebadau, generalni tajnik mednarodne katol. telovadne in športne zveze v Parizu ter generalni tajnik francoske katoliške telovadne zveze. — Prišel je v Ljubljano, da pripravi vse potrebno glede stanovanja, prehrane, izletov itd. za francoske udeležence, oziroma tekmovalce na Mednarodnem mladinskem katoliškem taboru, ki ga priredi Zveza fantovskih odsekov od 26.—29. junija t. l. v Ljubljani.

G. Thiebadau je izrazil svoje popolno zadovoljstvo nad pripravami, ki so v teku za ta največji mednarodni mlad. kat. tabor v Jugoslaviji. — Najbolj pa je bil zadovoljen s stadionom, se čudil njegovi velikosti in klasični urejenosti in odkrito priznal, da kaj takega njihova mladinska federacija v Franciji ne premore kljub temu, da šteje 600.000 članov. — Tem bolj moramo biti mi ponosni na ta

svoj stadion in skrbeti iz vseh naših moči zato, da se bomo v njem dostojno, uspešno merili z drugimi narodi. — G. Thiebadau se je izrazil, da pričakuje, da bodo francoski telovadci, kljub veliki udeležbi drugih narodov skušali odnesti prvo mesto.

G. Thiebadau je zagotovil, da bo Francija poslala na ta tabor toliko število telovadcev, kot jih doslej še ni v takem številu nikamor drugam poslala.

Pozornosti Francozov moramo biti veseli in razumeti, če hočemo uživati njihovo in drugih narodov pozornost, da je treba tudi v bodoče naše vrste predstaviti kar najbolj dostojno. Zato na delo, naj nihče ne drži rok križem. — Dobro tri meseca, ki nas ločijo od mladinskega slavlja, izpolnimo z vnetim delom. Nademestimo z voljo, z gorečnostjo, kar nam je nemilostni čas jemal v preteklosti! Sloveniki fant.

Vsak umni gospodar uporablja

HIPOLIN

ki ozdravlja zanesljivo vse odtiske, bule in rane koaj in govodi na prsah, plečih, litičku in hrbtu. Cena tubi Din 25.—. Pri predpisu zneska (lahko tudi v znakah) poštnine prosto.

Lekarna pri »St. Rok«

Mr. ph. Slavko Hočevar

Ljubljana-Siška

Telefon 34-61

pridobila, ima na drugi strani za posledico upadanje živahnosti v opoziciji, ki je izrabljala vsako priliko za to, da je rutila vlado. Uspešno delo vlade je rodilo že velike uspehe. — Dr. Mačkov »Hrvatski dnevnik« pa piše, da je vsako zatišje predznak večjih dogodkov, ki pridejo.

d Iaredno lepo bo letošnje romanje na Trst z izletom po morju na prekrasni otok Rab. Izkaznice po znižani ceni se plačajo lahko še do 1. aprila. Kdor namerava z nami, naj se takoj javi za brezplačna navodila s slikami »Družini božjega svetca, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

NESREČE

d Z odra je padel. Oni četrtek se je dogodila v Mariboru pri gradnji prizidka v lovarni Doctor in drug huda nesreča. 22-letni pomožni delavec Ivan Jug je padel z odra ter se je zelo nevarno poškodoval. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer pa mu niso mogli več rešiti življenja.

d Iz Donave se je rešil, v cestnem jarku pa utonil. Kmet Jovan Liebert v Apatinu se je s svojim čolnom peljal preko Donave v Beždan, ko je mimo priplula ladja in vodo tako vzvalovila, da se je čolnikček prekucnil. Liebert se je moral nečloveško boriti z valovi, dokler ga niso rešili mornarji in ga potegnili na ladjo. V Beždanu so ga iztovorili, nakar je krenil v gostilno. Tam se je krepko od veselja napil in jo tako sredi noči mahnil proti domu. Po nesreči pa je omahnil v občestni jarek in utonil. Zjutraj so ga našli že mrtvega.

d Osebam, ki se ne morejo zadostno kretati, pa trpe vsled tega za zaprtju in motnjah pri prebavi, združenimi s pomanjkanjem teka, nudi večtedensko zdravljenje z naravno »Franz-Josefovo« grenko vodo zelo dobre uspehe. Zato uživajte dnevno po eno čašo »Franz-Josefovo« grenke vode zjutraj na tešče ali zvečer, preden greste k počitku.
Ost. rez. 8. št. 2011/38.

d Kakršno življenje... Te dni se je v Črešnjevcih, občina Gornja Radgona, bliskovito razširila strašna vest. Viničarska hči Julijana Javšovec je na zverinski način obesila na tram v svoji sobi na podstrešju svojega 9 letnega sina, nato pa se je poleg svojega sina obesila še sama. V zadnjem času so bili pri Javšovcih prepripi na dnevnem redu. Oče je svojo hčerko Julijano večkrat zmerjal in ji je grozil, da bo morala od hiše, če se ne bo popobljala. V sredo, 9. marca, so se ponovno sprli in oče je Julijani dejal, da mora s svojim otrokom od hiše. Julijana je sklenila, da se bo na kakšen način poslovila od domače hiše. Na-

Jaz Vam varujem kožo!

Rdeča, hrapava in razpokana koža dokazuje, da Vaša koža nima dovolj odporne sile, da je torej slaba. Zato je potrebno, da jo krepčate in sicer z NIVEO. Kajti NIVEA vsebuje »Eucerit« in prodira skozi kožne luknjice globoko v kožo, ji dovaja hrano, jo krepča in ji zvišuje odporno silo. Zato uporabljajte redno NIVEO, da bi Vam ostala koža nežna, mehka in gibčna kljub vlažnemu in hladnemu vremenu!

slednje jutro je vstala od navadni uri in zbudila tudi svojega sina. Pri tem je pripravila vrvi in otroka obesila na tram. Poleg sina se je nato obesila še sama. V sobi je pustila postovilno piamo. Julijani je bilo 32 let in je bila na slabem glasu. Ta strašni dogodek je seveda silno razburil domače in okoliško prebivalstvo. Vsi obsojajo mater, ki je na tako grozen način naredila konec življenja svojemu devetletnemu sinu.

d Če osel pobesni. 16 letni Gjura Dajč iz vasi Jaša Tomič je jahal osla na poti domov. Zival je bila sicer zelo poslušna in je pastirja iznenadila, ko se je sredi poti ustavila in začela na vse pretega brcati. Nazadnje je osel pastirja stresel s hrbita in ga vrgel na tla. Ko se je Gjura hotel pobrati, je osel pokleknil na njegova prsa in mu začel griziti obleko. Ko ga je vsega strgal, ga je začel griziti in tolči z gobcem po glavi. Ko je pastir ležal že nepremičen, je osel odnehal in pobegnil. Težko ranjenega pastirja so prepeljali v bolnišnico.

d Avtomobil je spolzel navzdol. Te dni je 20 letni šofer Ivan Masle iz Zaboršta pri Dolu in zaposlen pri prevozniku Antonu Pečnikarju peljal tovorni avtomobil. Na spolzki cesti ...

klancu pri Pijavi gorici pa je avtomobil spolzel z naglico navzdol ter butnil v neko drevo, nato pa se je prekucnil v jarek. Pri padcu je volan Masleta tako stisnil v prsa, da je obležal nezavesten. Dobil je hude notranje poškodbe. Tovorni avtomobil je v prednjem delu popolnoma razbit, tako da je tudi stvarna škoda velika. Iz Pijave gorice so poklicali ljubljanski reševalni avto, ki je Masleta prepeljal v ljubljensko bolnišnico. Masletove poškodbe so zelo nevarne ter ima stri prsni koš.

d Smrtna nesreča pri padcu na zmrzjenih tleh. Te dni je postal žrtev smrtne nesreče posestnik Kolenc Gašper iz Javorščece pod Sveto goro pri Litiji. On, kakor tudi njegov sin in hčerka so oni četrtek popoldne sekali drva. Proti večeru, ko so odhajali proti domu, je Gašperju na poledenelem in strmem bregu spodletelo in je tako nesrečno padel, da je pri tem dobil po glavi smrtonosne rane.

d Požar. V soboto, 12. marca, je pričelo goreti v šupi posestnika Janeza Siljarja v Bohinjski Bistrici. Od tam se je ogenj razširil na hlev in hišo, ki sta pogorela. Škoda je zelo velika.

d Avto je zgorel. V sredo, 9. marca, okrog 9 dopoldne je na cesti Slatina Radenci—Boračeva ogenj uničil velik tovorni avto in 4000 dinarjev gotovine, ki jo je imel šofer Anton Paar za nakup slatine. Zraven je še zgorelo 46 praznih zabojev. Šofer in njegova spremeljvalca so pravočasno opazili nevarnost ter takoj ustavili avto in se rešili velikanskih plamenov od bencina. Domači gasilci so takoj prihiteli ter ogenj zadušili. Škoda znaša približno 20.000 din.

d Beračeva usoda. Stari, napol slepi in skoraj popolnoma gluhi občinski revež Ivan Kolar v Rušah je bil na svoji beraški poti okrog dobrih ljudi. Usoda je hotela, da je prispel na prelaz pri Bezeni v trenutku, ko je pridrvel pe progi iz Maribora osebni vlak. Strojevodja je že začel zavirati, da bo vlak ustavil na ruški postaji, ko je lokomotiva uda-

Minister dr. Korošec o narodnih manjšinah

Notranji minister dr. Korošec se je v svojem poročilu v narodni skupščini dotaknil tudi manjšinskega vprašanja in izjavil to: Kar se tiče narodnih manjšin, je važno vedeti da je Jugoslavija sprejela važne obveznosti v zvezi narodov. Mirne duše lahko rečemo in se tudi lahko pohvalimo, da te obveznosti zelo dobrohotno spoštujemo in izpolnjujemo. To nam morajo priznati vse naše manjšine. Niti v verskih zadevah niti glede jezikovnega vprašanja ne delamo manjšinam nikakih težav. Pred sodiščem, okrajnim načelstvom in pred davčnimi oblastmi so pripadniki manj-

šin čisto enakopravni. V gospodarskem oziru tudi ne delamo razlik. Naš narod je dobrodušen in je daleč proč od njega vsaka mržnja nasproti drugim narodom. Čim manj bo pri njih opazili sredebežne pojave, tem bolj tesno jih bomo objeli kot svoje brate. Nikdar pa ne bomo dovolili, da bi naši državljani ustanovljali politične organizacije, katerih cilji se ne bi skladali z državnimi koristmi in katerih delo bi utegnilo vzbuditi sumnjo o njihovi državljanski zvestobi. Državljanjska zvestoba se ne deli na večino in manjšino.

Kitara iz vžigalic

Krojaški pomočnik g. Srečko Repp iz Maribora se je postavil z naravnost edinstvenim delom. Iz samih rabljenih vžigalic si je napravil krasno kitaro. Vžigalice je zlepil skupaj na posebnih mo-

delih iz papirja. Lepil jih je z navadnim mizar-skim klejem ter je dobil trdne in odporne plošče, ki so zaradi pestre sestave vžigalic pisane kakor šahovnica. Iz teh plošč je potem sestavil svoj instrument. Za kitaro je porabil nič manj kot 18.590 vžigalic. Ze samo zbiranje tolikega števila vžigalčnih ogorkov je ogromno delo. Za dogotovitve kitare je potreboval 8 tednov, pa je delal od jutra do večera. Izdelek zasluži res občudovanje. Kitara ima nenavadno polno doneč in lep zvok, kakor ga najdemo le pri redkih inštrumentih. Kitaro bo izložil v izložbi na promenadi Aleksandrove ceste. Gotovo bo vzbujala upravičeno pozornost in zanimanje občinstva. Uspeh s kitaro pa je g. Reppa opogumil, da bo začel delati iz vžigalic še druge inštrumente. Sedaj hoče poskusiti z violoncelom ter je že začel zbirati vžigalčne ogorkove, katerih bo seveda še veliko več porabil, kakor jih je bilo v kitaro. Prepričan pa je, da se mu bo tudi izdelava violoncela posrečila.

riila v starega berača ter ga je z odbijači vrgla s proge. Zlomilo mu je obe roki in nogi ter je imel tudi notranje organe poškodovane. Prepeljali so ga takoj v mariborsko bolnišnico, kjer pa mu niso mogli več pomagati.

d Ni zdravil jetike, ampak svoj prazni žep. Zanimiv primer raziskujejo orožniki v Studencih. Lansko jesen se je pojavil v Studencih neki Karol V. ter se je oglašil pri Ottiliji Senekovič, ki ima na jetiki bolno hčerko. Moški se je predstavil kot imeniten zdravnik. Dejal je, da je študiral zdravilstvo veliko let v Nemčiji ter da se je usposobil zlasti za najtežje primere, pri katerih so že vsi zdravniki obupali. Zlasti pa, da je imel doslej velike uspehe pri jetiki. Pripovedoval je tudi, da si je z zdravljenjem že pridobil ogromno premoženje, katerega pa ima naloženega v Švici, ker je tam denar še najbolj varen. Mož sicer ni izgledal kot bogataš, s svojo gostobesednostjo pa je Senekovičevo premočil, da je naročila pri njem zdravila za svojo bolno hčerko. Mož je potem res dvakrat prinesel neke rože, za katere pa je prejel kar 700 din. Seveda je bilo njegovo zdravljenje zaman. Končno je Senekovičeva uvidela, da je nasedla mazaču, ter ga prijavila.

d Razne nezgode. Hudo se je ponesrečila kuharica Angela Susmanova v Ljubljani. Kuharica je zavrela vodo, pri tem pa se ji je prevrnil lonec in vreli krop jo je močno oparil po obeh nogah, tako da jo je moral reševalni avto prepeljati v bolnišnico. — V Prožinski vasi pri Celju pri Storah je pri pravljanju lesa padel pod voz 24-letni posestnik Oberžan Franc. Kolesa so peljala čenju, mu prebila spodnjo željst in zmočkala svo roko. — Oni ponedeljek je pridrel po

celjski ulici neznan avtomobilist ter podri na tla na mostu čez Ložnico 25-letnega posestnikovega sina Gorjanca Stanka iz Celja. Nesrečnež je dobil hude poškodbe na levi nogi, posebno hudo pa je poškodovan na prsih. Prepeljali so ga v bolnišnico. — Po ljubljanski ulici je šla 19-letna služkinja Milka Tadina, doma iz šmarskega okraja in uslužbena pri gospej Nedičevi. Neki tovorni avto je mlado deklo butnil ob pločnik, kjer je obležala s hudimi poškodbami. Zlomila si je eno roko, nogo ter dobila poškodbe po vsem telesu. — Na Starih Slemenih pri Konjicah sta se zgrabili pred hišo Terezija Kocelj in neka Rančgaj. V prepiru sta se kar resno spoprijeli. Da bi branila otroka, se je približala junakinjama 23-letna Pantič Marija. Razburjena Koceljeva je zamahnila po Pantičevi s sekiro po glavi in ji prebila lobanjo. Stanje nesrečnice je zelo nevarno.

NOVI GROBOVI

d Objela vse je bela smrt. Na Golniku je umrl urednik »Slovenskega doma« g. Zdravko Stangl. — V Razvanju pri Mariboru je umrla 96 letna Katarina Lobnik. — V Gradcu pri Litiji je odšla v večnost Lenka Jenko. — V Dol. Bistrici v Slov. krajini je zapustil ta svet 70 letni Marko Godina, oče g. misijonarja v Celju. — V Izlakah je zapustil solzno dolino posestnik Andrej Groblijar. — V Novem mestu so djali v grob 77 letnega Riharda Trvdya. — V Mariboru je odšla h Gospodu po večno plačilo Neža Vrstošek roj. Ogorevc. — V Šmartnem pri Kranju so djali v gomilo Antonijo Knific roj. Rozman. — V Tržiču je umrla Dornik Ana. — V Stranski vasi pri Semiču je odšla v večnost po plačilo 70 letna Marija Hočevnar. — V Kranju je mirno v Gospodu zaspala 77 letna Marija Volčič roj. Grohar. — Na

KULTURNI KOTIČEK

Staroslovenci

Dr. Janex Bleiweis (1808—1881) iz Kranja, umrl v Ljubljani. Bil je živinozdravnik in profesor veterinarstva v Ljubljani. Mnogo je napisal knjig iz raznih praktičnih strok, o živinoreji, o podkovstvu in podobno. Za nas je dovolj značilno njegovo delo na polju častnikarstva, političnega udeleževanja in kot narodni voditelj. Ze smo omenili, da je ustanovil časopis »Novice«, ki so začele izhajati leta 1843. O zaslugah »Novice« smo tudi že zadnjič slišali. Njegovo delo je temeljilo na koristnosti in praktičnosti. Glavni cilj mu je bil, da politično prerodi narod, da se mu dvigne narodno zavest in da se ta narod učil v slovenskem jeziku. Zato mu je bil pesnik Koseski desna roka pri izvajanju njegovega programa. V politiki je Bleiweis zastopal stališče na samostojni, ustavni in monarhistični Avstriji, nedotakljivost katoliške vere in zaščita slovenskega naroda in njegovega jezika. Ker je hotel, da bi »Novice« še nadalje ohranile pravico do kulturnega življenja pri Slovencih, je prišel v ostre spore z Mladoslavci. Mlajši rod je želel v nasprotju s Staroslavci svojo pot naprej. Pri »Novicah« sta mu v prvih letih, ko je bil Bleiweis tajnik Kmetijske družbe, pomagala pri uredniških poslih Malavaišič in Luka Jeran. On je bil voditelj staroslovenskega rodu, ki si je lastil pravico, da je samo on voditelj vsega

Toliko dalj časa bo trpelo perilo

če v zameš vedno
SCHICHTOVO
TERPENTINOVNO MILO.

...in za namakanje žensko hvalo

Primskovem pri Kranju je odšel v večnost zadet od kapi posestnik in gostilničar Jakob Gorjanc. — V Mariboru je zapustila solzno dolino dijakinja Jelica Kumbatovič. — V Ljubljani so umrli učiteljica v p. Roza Pirkovič, gimnazijski ravnatelj v pokoku Franc Jeraj, Dragica Vizjak, orožniški upokojenec Josip Kokolj, velika dobrotnica revežev Marica Karpe, roj. Šiška, Marija Krulc, upokojenec drž. žel. Jakob Tešar, 75 letni zasebnik Ivan Strgulc, vdova poštnega poduradnika v p. Marija Jereb roj. Ogrin in vdova rač. svetnika Marija Bayer, vdova bančnega uradnika Josipina Klemenc roj. Trdina.

narodnega življenja, zato je včasih mnogo škodil s svojim nastopom, zlasti proti mlajšemu rodu. — Prvak med »Noviškimi« pesniki je bil Jovan Vesel-Koseski (1798—1884), iz Kosez pri Moravčah, umrl kot višji finančni svetnik v Trstu. V mladosti je zlagal pesmi v nemškem jeziku, pozneje pa se je začel udeleževati v slovenskem jeziku. Zaradi svojih mogočnih pesmi, gladko tekočih vrstic, potem zaradi narodnega ponosa v teh pesmih, navdušenja, zaradi vsega tega je postal prvak pesnikom. Ljudje so jokali, ko so poslušali njegove pesmi, tako so bile njegove pesmi polne navdušenja za narodno stvar. Njegovi doneči, a nerazumljivi verzji so potisnili Prešernovo pesem ob stran. Zlasti je zaslovel s pesmijo: »Slovenija cesarju Ferdinandu I.«, ki je bila zložena v čast tega cesarja ob njegovem prihodu v Ljubljano. Znane so še njegove pesmi: »Vojaška«, »Bratcem Novic«, »Kdo je marc. Njegov jezik je slab. Preveč je gostobeseden, slovenščine ni dobro znal in če mu je bila v pesmi kakšna beseda predojga, ji je kar utroal sprednji, bodisi zadnji zlog. Veliko je tudi prevajal, toda vsi njegovi prevodi so nerodni in težki. Glavna odlika njegovih pesmi pa je, da imajo lepo tekočo in gladko tekočo vrstico. Z nastopom mlajšega rodu pa je Koseski dobil pravilno oceno, češ da njegove pesmi niso dobre in da je naš Prešeren eden prvih in edini pesnik, ki ni samo bogat po vsebini, ampak tudi bogat po svojem jeziku.

RAZGLED PO SVETU

Bratomorna vojna v Španiji

Francovi nacionalisti so imeli zadnje dni tam okrog španske morske obale veliko smolo. Med komunističnimi in nacionalističnimi bojnimi ladjami je prišlo pri Kartageni do bitke, v kateri je bila potopljena moderna francovska križarka »Balearica«. Z njo vred je izgubilo življenje nad 800 oficirjev in mornarjev, le okrog 400 so jih rešili.

General Franco je začel 9. marca z velikim napadom na komuniste na 110 km široki

fronti med Teruelom in Sarragošo. Na Francovi strani se bori okrog 180.000 mož, na vladni komunistični pa nad 250 tisoč vojakov. Prodiranje se je pričelo v treh smereh. Nacionalisti so prodrli rdečo fronto v širini 50 km in v globino več kot 40 km in zajeli seveda ogromne količine raznega orožja in streljiva. Nacionalisti nadaljujejo svoje prodiranje proti Allalati s ciljem, da prej ali slej dosežejo morje in tako ločijo Barcelono od Valencije.

Vojna na Daljnem vzhodu

Zadnje dni se na Daljnem vzhodu menda ni pripetilo kaj važnejšega. Iz japonskega glavnega štaba poročajo, da je japonska vojska prodrla na šestih krajih do Rumene reke v širini 120 km. Japonci sami priznavajo, da Rumene reke še niso prekorali, kar dokazuje, da nudijo Kitajci hud odpor.

Zanimiva je izjava, ki jo je dal te dni načelnik generalnega štaba kitajske vojske

general Pajši. Rekel je: »Kitajske izgube znašajo dostaj samo 500.000 mož in so zaradi tega neznatne. Šele, ko bodo naše žrtve dosegle 50 do 100 milijonov ljudi, bomo imeli razlog, da obupavamo. Dosedanja vojna je pokazala, da je treba za vsakega japonskega vojaka, ki ga ubijemo, žrtvovati tri Kitajce. Potrebno je torej žrtvovati 100 milijonov ljudi, da iztrebimo vse moške na Japonskem.«

ITALIJA

»To in ono. Pri Gorici se je zrušilo vojaško letalo, ki ga je vodil slovenski rojak Silvester Fušak. Pilot je mrtev. — Gozdni požar je izbruhnil blizu Ajdovčine. Precej škoda. — Anton Mauri je orožništvu oklevetal nekega Janeza Veliščka, da je protidržaven. Preiskava je dognala, da je Mauri lagal. Velišček je bil izpuščen na svobodo. Mauri pa zaprt za 16 mesecev. — V Oslavju je umrl znani slovenski posestnik 74 letni Klanjšek Josip. — Gozd je zgorel v bližini Repentabra. — Za župnika v Brestovici je nameščen Bernard Špacapan.

AMERIKA

»40.000 učiteljev v katoliški učiteljski zvezi. Starši, ki izročajo svoje otroke učiteljem v vzgojo, pričakujejo od njih, da jim bodo otroke vzgojili v smislu katoliške vere in npravosti. Ker se to po nekaterih krajih ne dogaja, marveč se vrši vzgoja v nasprotni smeri, zato nezadovoljstvo staršev s šolo in vzgojitelji. Katoliški učitelji, ki svojo vero izpovedujejo ter po njej živijo, pa so zmeraj bili deležni spoštovanja veri vdanih staršev. Prav lep primer katoliškega učiteljstva dajejo učitelji v Argentini (v Južni Ameriki). V tej državi je kardinal nadškof v Buenos Airesu ustanovil katoliško profesorsko in učiteljsko zvezo. V njo je zadnji čas vstopilo 40 tisoč učiteljev. To je 80 odstotkov vseh učiteljev, ki delujejo na javnih šolah v Argentini.

»To in ono. V Irwin Pa je umrl 78 letni Pavel Perko iz Poljan nad Škofjo Loko. — 70 letnico rojstva je praznovala v Clevelandu Terezija Kmet iz vasi Plečivce pri Smihelu pri Žužemberku. — V Clevelandu sta umrla 71 letna Marija Znidaršič od Trebnega in Franc Jamnik iz Nove vasi pri Višnji gori. — V Millvale Pa je odšel v večnost Dominik Završek iz Krške vasi na Dolenjskem. — V

Clevelandu so zapustili solzno dolino; Ivana Štrumbel iz Dvora pri Žužemberku, Jožef Šankovič iz Hruševja pri Postojni in Fred Gorenčič iz Žužemberka. — V Ely Minn so pokopali Franciško Štrukelj iz vasi Udje pri Grosupljem. — V Ahmeek Mich je umrl Stefan Rožič iz Dolnje Pake pri Črnomlju. — V Clevelandu so nadalje zapustili solzno dolino: 54 letni Frank Marinko iz Zgor. Zdobrove pri Dev. Mar. v Polju, John Turk iz Zabje vasi pri Novem mestu in Helena Panek. — V Pittsburghu Pa sta odšla v večnost 63 letni Dominik Završnik in 43 letni Rudolf Janežič iz Smihela pri Novem mestu. — V Jukou Pa so pokopali Ano Učakar iz Zagorja

Drugo nagradno žrebanje

za naročnike dnevnega »Slovenca«.

Lasništvo »Slovenca« razpisuje drugo nagradno žrebanje za vse sedanje in nove naročnike dnevnega »Slovenca«. Z žrebanjem, ki bo dne 7. julija t. l., bo razdeljenih 146 raznih bogatih nagrad. Nekaj nagrad navajamo danes: Oprava za spalnico, dve nevestini opremljeni kuhinjska oprava, dva šivalna stroja, pet radijskih aparatov, deset dvokoles, dve harmoniki, zaboj sladkorja, prašič (120—150 kg), štiri vreče bele moke, obleke, štiri moške ure, štiri ženske ure, 5 krat po 500 kg žlindre (gnojila) in še druge nagrade, ki jih bomo še objavili. — Do žrebanja imajo pravico: 1. Vsi sedanji naročniki dnevnega »Slovenca«, ki so nanj naročeni že najmanj tri mesece in ki bodo imeli tudi naročnino plačano za mesec julij. 2. Vsi novi naročniki, ki se na dnevnega »Slovenca« naroče vsaj za tri mesece in ki bodo plačali vsaj do 4. julija t. l. trimesečno naročnino. — Nagrad je veliko več in njih vrednost mnogo večja kot pri prvem žrebanju, zato se pravčasno naročite na dnevnega »Slovenca«!

Cenjene naročnike, ki še niso poravnali naročnine za leto 1938, opozarjamo, da bomo v drugi polovici marca pričeli z ustavljanjem lista. Prizadeti naj takoj po prejemu te številke odpošljejo vsaj polletno naročnino, ako žele prejemati »Domoljubac« še nadalje.

ob Savi. — V Pemsu Pa. se je ustrelil 23 letni Frank Pittner. — V Ahmeeku Mich. je preminula 83 letna Jera Sterbenc nekje iz Bele Lrajine. — V Warreu O. je na veke zatisnila oči Sabatin Franca iz Tomišlja pri Ljubljani. — V Greenboro, Pa., je pred kratkim umrla v bolnišnici v Uniontownu med operacijo Helena Kovač, stara 42 let, žena rudarja. Deset minut potem, ko je bila že mrtva, je prišla na svet hčerka, ki je ob porodu tehtala osem funtov. Dete je zelo slabo, vendar se medicinske znanosti na vso moč trudi, da ga ohrani pri življenju. Pokojnica je prej povila 12 otrok, ki so vsi živi. — Po daljši bolezni je preminul 52 letni Karl Valič od Sv. Križa pri Kostanjevici. — V Sharonu Pa. so našli zmrznjenega 69 letnega Martina Bička iz St. Jerneja na Dolenjskem.

RUSIJA

»Početnike revolucije spravljajo na drugi svet. Pred moskovskim sodiščem je stalo te dni 21 obtožencev, ki so sami znani in nekoč vplivni moške sovjetske družbe, sedem od njih bivši komisarji v osrednji moskovski vladi, ostali višji sovjetski uradniki in par zdravnikov. Državni pravdnik jih je obtožil veleizdaje, da so vohunili v prid tujim državam ter izpodkopavali ugled sovjetske Rusije in pripravljali zaroto proti vodilnim sovjetom. Sodnijska razprava je bila proti pričakovanju javna, obtoženci pa so svoja dejanja »skesanost« priznali. Ozadij strahovite sovjetske žaloigre, v kateri se revolucionarji dobesedno uničujejo sami, razprava ni razjasnila. V vrsti početnikov krvave ruske revolucije ostaja sedaj samo še Stalin kot krvoločni samodržec, kakoršnega ruska zgodovina doslej ni poznala, in — Trčeki, ki živi kot večni popotnik življenje v inozemstvu. — Vsi obtoženci so obsojeni na smrt razen treh in sicer je dr. Pletnjev dobil 27, Rakovski 25, Bežsonov pa 15 let težke ječe. Smrtne obsodbe so izvršili 14. marca.

DROBNE NOVICE

Umrl je bolgarski metropolit Maksim, znan po svoji vernosti in — strpnosti.

3.000 vojakov in policijskih agentov straži ruskega trinoga Stalina v moskovskem Kremlju.

20.000 ljudi išče zavetja pod šatori pred poplavo v južni Kaliforniji.

12.758 zadrug je bilo konec lanskega leta v Italiji.

20 milijard frankov notranjega posojila najame francoska vlada za potrebe državne obrambe.

Tri vasi je uničil ogenj na Poljskem blizu Kielca.

Novo madjarsko vlado je sestavil zopet Darany.

Ostavko je podala francoska vlada; novo je sestavil zopet Blum. Jedro tvorijo radikalni socialisti.

Sneg je sapadel po vsej Palestini.

PO DOMOVINI

Volili bomo

Za novo občino Brežice se razpisane za dne 27. marca t. l. občinske volitve.

Potrebe novega časa zahtevajo združitev okolice in mest v eno upravno telo in to predvsem v korist okolice, kajti če okolica mesto redi, naj mesto z okolico tudi koristi deli. Tako se je izvršila tudi združitev mesta Brežice z okolico. Nekateri občani iz okolice se zaradi tega vznemirjajo, drugi pa celo hujskajo in trosijo nerazumno med okolici. Vsem tem povemo, da je socialno krivično, da bi imelo mesto napram okolici predpravo in ugodnosti. Mesto živi in raste od okolice, zato naj z okolico deli tudi vse pravice in dolžnosti. Zato mora zginiti gospodarsko zastopavanje okolice napram mestu. Kmečko ljudstvo mora postati enakopravno v tem oziru. Kdor pa misli drugače, je zastarel in ne razume današnjega časa in njegovih gospodarskih in socialnih potreb.

Zato je prazen strah o neenakopravnosti občanov, ki ga širijo naši nasprotniki med okolici in s prozornim namenom zbežati naše volivce. Vsem tem povemo, da bodo imeli okolici pri vodstvu občine odločilen vpliv, ker bodo večino občinske uprave in odbora tvorili okolici možje. Kar se pa tiče plačevanja davkov in davkov, pa bo morala mestna občina tudi v bodoče sama plačati svoje dolge, kolikor jih ima, kakor jih bodo morali okolici, ki jih imajo zaradi elektrifikacije sami plačati. Zato je vse beganje o plačevanju davkov prazen strah. Dejstvo pa je, da bo okolica z združitvijo gospodarsko samo pridobila, če primerjamo sedanjo davčno podlago mesta in okolice. Davčna podlaga v mestni občini znaša 162.992 din, v okolici pa 84.887 din. Doklade pa znašajo v mestu 65%, v okolici pa 90%. Iz tega je razvidno, da bo združen vsem enako v prid, tako mestu kot okolici. Nova občina bo pa lahko brez večjih težav in novih bremen storila veliko več v občo korist vseh občanov. Zato je povsem jasno, da je uspeh združitve za vse pravičen, koristen in pošten.

Jasno je torej, zakaj našim nasprotnikom od vsega začetka ni po godu združenje obeh občin, ker pač dobro vedo, da bodo morali prepustiti bogatih trikov, ki jih trosijo med okolici, kot o plačevanju zgradarine, o zopetni razdružitvi občin itd. Toda naše ljudstvo je danes že toliko zavedno, da ne bo nasledilo takim in podobnim frazam, ker dobro ve, odkod prihajajo in da so brez vsake podlage z edinim namenom zbežati volivce. Zato našim nasprotnikom vsa njihova naprednost z napredno lučjo ne bo nič pomagala. Na dan volitev pa bo naše ljudstvo oddalo svoje glasove za listo JRZ, katere nosilec je priljubljeni in ugledni g. Deržič Karel iz Brežic.

Za zgled

Oni četrtek smo slišali na združnem predavanju zanimive podatke o poslovanju domače posojilnice v št. Vidu pri Stični. Posojilnica obstoja od leta 1896 in od tedaj do konca leta 1937 je imela posojilnica sledeči promet:

Vlagatelji so vložili	din 20.724.000.—
Vlagatelji so dvignili	din 18.192.000.—
Posojil je dala faranom	din 10.792.000.—
Dolžniki so vrnili posojil	din 5.832.000.—
Vlagatelji so prejeli obresti	din 3.417.000.—
Dolžniki so plačali obresti	din 3.303.000.—
Od naložb v Ljubljani je bilo prejetih obresti	din 734.000.—
Posojilnica je plačala davka	din 99.000.—
Rezervni sklad je dosegel	din 682.000.—

Ti podatki nam jasno pričajo, kako veliko delo je vršila posojilnica. Navajala je k varčevanju. Denar je dajala v povzdigo domačega gospodarstva, saj so plačali domači dolžniki petkrat več obresti kot pa naložbe v Ljubljani. Iz fare je šel le oni denar, ki je bil res odveč, kolikor ga niso rabili domači farani. Ves ta denar je krožil doma. Obrnil se je desetkrat, preden je iztekel iz domače fare. Tako so imeli vsi farani koristi. Kmetje so lažje prodajali, kupovali in si izboljševali gospodarstva. Obrtniki in delavci so imeli ruden in gotov zaslužek itd. Kakšen bi bil danes

gospodarski položaj fare, če ne bi bilo domače posojilnice, ki je urejevala obtok denarja.

Še nikoli ni imela posojilnica naenkrat toliko gotovine kot jo ima danes. Vendar je pred krizo vedno lahko poljubno izplačevala vloge in povrh dajala posojila potrebnim.

In kako naj bo v bodoče?

Vsakomur mora biti jasno, da je treba posojilnici vrniti zaupanje, da bo mogla tudi znanprej vršiti koristno delo v domači fari. Vlagatelji naj dvigajo le kadar res rabijo denar, in ves denar, ki ga imajo doma in ki ga trenutno ne rabijo, naj vlagajo, saj vse nove vloge lahko takoj dvignemo, kadar jih rabijo. Posojilnica pa te vloge hrani in jih obrestuje. Če se bomo po tem ravnali, bodo tudi vse stare vloge kmalu proste. Od faranov samih je odvisno, koliko časa bo še del starih vlog pod zaščito. Od faranov samih je odvisno, kdaj bodo lahko zopet v potrebi dobili posojilo, saj vemo, da je kredit v domači posojilnici vreden vsaj toliko kot vloga.

Naj zagnaj pamet in posojilnica bo zopet urejevala obtok denarja tako kot ga je toliko let.

J. L.

Galicija pri Celju. Veselo je zaigrala godba, mogočno so zagrmeli možnarji v nedeljo 20. februarja ko je preteklo pol stoletja zakonskega življenja Blažu Vipavca in njegovi ženi Heleni,

posestnikcma iz Hramš. Obrede zlate poroke je izvršil domači gospod župnik Mihael Carf. Jubilant je znan po celi Savinjski dolini, kot prvovrsten izdelovalec vil in grabelj. Zlatoporočencema želimo, da ju Bog ohrani še do biserne in železne poroke.

Kilnica na Delenjskem. Gotovo je tudi za našo dolino eden najvažnejših dogodkov zadnjih tednov, da je prišlo do obnove poslovanja v naši Hranilnici in posojilnici. Za nas je to toliko pomembnejše, ker so razni krivi preroki brez potrebe in nikomur v korist raznašali vesti v škodo posojilnici. Zato smo radi poslušali v nedeljo 6. marca poročilo zastopnika Združne zveze iz Ljubljane, ki je razložil, kako je prišlo do denarne stiske in napovedal, da je tega sedaj konec. Ne bi bilo v čest naši dolini, če bi kdo nasledil nasprotnikom in če bi splošno pomirjenje nastopilo kasneje kot drugod.

Višnja gora. 10. marca je bil pri nas tečaj okrajnega kmetijskega odbora. Govorilo se je podrobno o tem, kako je z vlogami v kmečkih po-

sojilnicah. Danes je gotovo, da je denar varen in da je izplačljiv, treba le, da se postopoma odpira prostost vlog. Vsek bo dvigal, kar res potrebuje, drugo, kar nanj po načrtu odpade, bo dal prepričati na novo vlogo. Govorniki so pokazali tudi na nepremišljenost tistih, ki nosijo s kmetov denar v mesta in v tuje zavode. Če bi prebrali »Domoljuba«, bi videli, da to ni ne v njihovo ne v splošno korist.

Sv. Jurij pod Kumom. Fantovski odsek in dekliski kroček pridno delujeta. Vsi zavedni fantje in značajna dekleta, v naše vrste!

Kresnice. Nedavno smo položili k večnemu počitku 91-letnega Jožeta Jelnikarja p. d. Bedena iz Kresnic. Rad je govoril o svojem očetu, ki mu je pripovedoval, kako je bilo ko so vozili z živino ladje po Savi in kako so nato začeli graditi železnico, ki je potem izpodrinila savske ladje. Z Jelnikarjem je šel v pozabljeno lep kos vaške zgodovine.

Škočijan pri Mokronogu. Kljub velikemu nasprotovanju gotovih ljudi smo 1. marca otvorili konzumno društvo. — V kratkem smo pokopali dve vzorni ženi: 82 letno Marijo Jankovo iz Hrvaškega Broda in 76-letno Marijo Marjetičevo iz Zloganske gore, obe vneti čitateljci »Domoljuba«.

Kal pri Št. Janžu. Te dni smo na pokopališču spremili dva prijatelja. Prvi je bil Janez Oblak. Vsa fara ga je poznala kot dobrega gospodarja in vernega fanta. — Prav tako je vso okolico pretresla vest, da je svojo blago dušo izdihnil v 71. letu starosti Zupan Janez, »Jožkov ata« iz Kljadja. Njegova hiša je bila daleč naokoli znana po svoji gostoljubnosti. Še sedaj v tolikih letih je vsako nedeljo šel k prvi maši, dasi je farna cerkev pol-drugo uro oddaljena. Obema naj Bog podeli večno srečo!

Selo pri Ihanu. Tu se je smrtno onesrečil posestnik Urbanija Anton. Ko je iz gozda peljal lea, je Urbanija baje udaril vol z rogom na glavo, da je nesrečnež nezavesten padel pod voz. Urbanija so šla koleca čez prsa ter ga tako poškodovala, da je bila vsaka pomoč brezuspešna.

Sv. Barbara pri Mariboru. Dne 27. marca bodo tukaj občinske volitve. Viožena je samo lista JRZ. Upamo, da bodo bli vsi dobri in pametni volilci na volišče, ker v slogi je moč! — Veliko se rigola po naših hribih za nove vinograde. Ali je to znak, da je kriza ponehala?

Prežganje pri Litiji. Fantovski odsek priredi na Prežganjem na praznik sv. Jožefa po popoldanskem cerkvenem opravilu v dvorani akademijo z bogatim sporedom. Na tej akademiji polože fantje in mladi odseka slovesne objube. Pridite! Vstopnine ne bo. — Društveno življenje je živahno. »Ljudski dom« je takorekoč zaseden od naših prostevnih organizacij.

Dolezja vas. Na praznik sv. Jožeta se zaključil naš 3-mesečni gospodinjski tečaj, ki ga je priredila Zenska zveza iz Ljubljane. Da se pokaže, kaj vse se dekleta uče v takih tečajih, se priredi v prostorih Občinskega doma razstava ročnih del, pletenin in jestvin. Vabljeni so domačini in okolici.

Vodice. Vreme imamo vsak dan lepše, pots pa vsak dan grša. — Pravijo, da bi bil občinski proračun lahko nižji, pa so se koliki proračuni dvignili in pri lovu smo izgubili letnih 10.000 dinarjev. — V nedeljo, 6. marca je bil v Domu lepo obiskan občni zbor krajevne JRZ. — Na praznik sv. Jožeta bo naša mladina slavila svoj dan. Popoldne ob treh bo v Katoliškem domu v Vodiceh akademija z nastopom vseh članov, mladcev in naraščaja. Vse prijatelje katoliške mladine iskreno vabimo ta dan v Dom.

Velika vas pri Mokronogu. Dne 6. marca se je za vedno ločil od nas daleč naokrog znani posestnik Cerar Jakob v 91. letu starosti. Pokojnik je bil najstarejši član moravške župnije. Naj počiva v miru!

Vransko. Krajevna organizacija JRZ na Vranskem je imela ono nedeljo svoj letni občni zbor. Posebno zanimanje je vladalo za poročilo našega župana Franca Pečovnika. G. župan je omenil med drugim, da je občina žrtvovala za popravilo občinskih cest 18.000 din. Dolg na vodovodu je znašal ob prevzemu poslov sedanega občinskega odbora okrog 171.000 din. Ta dolg se je po za slugi sedanega občinskega odbora znižal sedaj — če upoštevamo že vso 65.000 din, ki je vnesena v bodoči proračun — na okrog 90.000 din. — Nekateri gospodje so zelo nevoščljivi, da se je sedanjemu občinskemu odboru posrečilo izpeljati elektrifikacijo, kar oni niso mogli dočeti. Zato

so ta uspeh skušali zmanjšati na ta način, da so med ljudmi razširili vest, češ, da bodo morali vsi občani brez razlike, ali bodo imeli elektriko ali ne, plačevati tozadevne doklade. Pristojna oblast ne da lažnikom priliklo njihove trditve dokazati. Velika zasluga sedanjega odbora je, da se je za letna graditi cesta Vransko—Lipa. Župan je dosegel, da se bo popravila in razširila tudi banovinska cesta Ločica—Motnik. Zborovalci so izrekli sedanjemu delovnemu odboru z g. županom na letu popolno zaupanje.

Buška. Umri je Alojzij Plaž iz Dul. — Zaradi lanske slabe letine je pri nas veliko pomanjkanje živega. Občina je prosila za prosto vagonsko vozovnico, da bi dobili malo bolj poceni koruzo, pa nam jo je oblast odklonila. — Sedaj se je pa posvajal na cesti velikanski tovorni avto, ki vozi les na postajo. Tako se tiste bore dinarje odnese, ki bi jih lahko zaslužili naš kmečki voznik.

Dobrepolje. Nikakor si ne more naša dolina opomoči od strašne toče lanske leto. Zopet se kaže hudo pomanjkanje in beda. — Da si pa gospodarsko dobrepoljska dolina nekoliko opomore, je svetnik in župnik g. Merkun poskrbel, da se je prišel v ljudski šoli za naše fante štirimesečni lesno obrtni tečaj za izdelovanje lesenih igrač. Naša dekleta pa posejajo lutkarski tečaj, v katerem izdelujejo razne lutke in igrače iz tkanin. Oba tečaja vodita strokovno usposobljeni učni moči. — Iz naše države je šlo doslej za take igrače letno nad pet milijonov dinarjev. — Te dni smo prejeli odločbo kr. banske uprave o ustanovitvi samostojne šole na Ilovi gori, katero bodo posejali otroci iz Velike in Male Ilove gore in Gaberja. Prebivalstvo je jako zadovoljno, da se mu je izpolnila dolgoletna želja. — Nova pridobitev za naš kraj je šolska kuhinja, ki daje dnevno do 150 tim najsiromajnejšim in najbolj oddaljenim otrokom topel obed. Vsem blagim darovalcem se toplo zahvaljujemo. — Od 18. do 27. marca bo v naši župniji sv. misijon z važnimi verskimi govori.

Borovnica. Nabiralni podvig za nove bronaste zvonove ugodno uspeva. Če pojde še nadalje po sreči, bodo v maju zapeli. — Kakor lani tako bosta tudi letos na praznik sv. Jožefa popoldne fantovski odsek in dekliški krožek priredila akademijo z raznovrstnim sporedom. — Za udeležbo pri raznih kulturnih prireditvah v Ljubljani si želimo še en vlak, ki bi se vračal okrog 23. — Na Pokojišču je zapustila svet 83 letna Colnarjeva mati. — Na Brezovici, ki spada v našo župnijo,

je nekdo oskrnil kapelico s tem, da je odtrgal Marijinemu kipu glavo. Ljudstvo obsoja bogokletno dejanje. Brezovčani so kip že dali popraviti.

Kopanj. Naša občina in župnija leži ob kočevski progi. Gleda osebnega prometa je naša proga zelo na slabem. Vsi naši kraji doli do Velikih Lašč, če ne še dalje, težijo proti Ljubljani. Do Čušperk sega še ljubljansko okrajno glavstavo in ljubljansko okrajno sodišče. Tudi trg za prodajo gospodarskih pridelkov je za nas Ljubljana. Maraido bi dal sina ali hčer v mestne šole, a v mestu zanj ne more plačevati stanovanja in hrane. A kaj moreš opraviti na trgu, pri uradi, da o šoli niti ne govorimo, če prihaja naš edini jutranji vlak v Ljubljano šele po devetih, zaradi vednih zamud »novomeščanac« pa največkrat okrog pol desetih ali še kasneje! Zato nujno prosimo železniško ravnateljstvo, da s prihodnjim voznim redom spremeni jutranji vlak na kočevski progi v toliko, da bo prihajal v Ljubljano vsaj ob pol osmih.

Sv. Andraž v Halesah. V nedeljo, dne 6. marca smo položili k večnemu počitku blagega moža Franca Medveda, kmeta iz Male Varnice. Bil je bolj močne vere, ki bo gotovo krepila potrto ženo in devet nedoraslih otrok. Ob odprtem grobu se je od rajnega poslovil g. dekan Škamlec. — Naj bo pokojnemu Bog obilen plačnik!

Mala Ilova gora. Zaradi odloka kr. banske uprave naj bi se nova šola za Ilovo goro zidala na Veliki Ilovi gori. Da je šola v tem kraju potrebna, nihče ne oporeka. Nikakor pa ni posrežena rešitev te zadeve v toliko, da se mora šola zgraditi na Veliki Ilovi gori, ki spada v občino Račna in župnijo Kopanj. Občina Račna je pred nekaj leti nadzidala za eno nadstropje domačo šolo na Kopanju. Morala se je obutno zadolžiti in ta dolg še ni ves plačan. Zidanje nove šole bi bilo za malo in finančno šibko občino nezmagljivo breme. Druga velika težkoča bi bilo poučevanje verouka, ker je v župniji že zdaj, razen domače, tudi še zunanja dvorazrednica na Spodnji Slivnici, oddaljena od Kopanja 6 km. Šola na Veliki Ilovi gori bi bila zopet nad 5 km oddaljena in to v gorakem terenu. Kopanjska župnija pa ima samo enega duhovnika. Vse te težave bi odpadle, če bi se nova šola zgradila na Mali Ilovi gori, na prostoru, ki je itak v središču med Veliko in Malo Ilovo goro. Tako bi bila šola v občini in župniji Dobrepolje. Dobrepoljska občina je več kot šestkrat večja kot občina Račna ter zato finančno neprimerno močnejša, župnija Dobrepolje

pa ima dva duhovnika in bi bilo za poučevanje verouka z ishkoto preskrbljeno. Uverjeni smo, da bo banska uprava tako uvidelna, da bo svoj prvotni odlok spremenila ter izbrala stavbišče za novo šolo na Mali Ilovi gori, kjer se bo itak že letos otvorila začasna šola v zasebni hiši.

Šmarna gora pri Ljubljani. Castilcem šmarnogorske Matere božje sporočimo veselo vest, da so bile v tem tednu dostavljene na šmarno goro nove orgle. Orgle so delo najboljšega našega orglarskega mojstra Franca Jenka iz St. Vida. Slovesno blagoslovljenje orgel bo na Gori na praznik Marijinega Oznanjenja v postu. Ob 10 bo blagoslov orgel, nato pa slovesna maša z govorom. Ta dan bo tudi ob pol devetih sv. maša s pridigo. Popoldne ob 2 pa bodo pete litanije Matere božje z ljudskim petjem. Iskreno vabljeni!

Prežganje. Kar se koruze in obč. podpor tiče, ni vse točno tako, kakor se govori in piše. Najbolj pametno bi bilo, da lepo rečemo: vsak nekaj sam zakrivi, da so se nesoglasja pričela, zato se pridružimo pripombi uredništva v zadnjem »Domoljubcu«: naj bo konec razprave. — J. Gale, župan.

Stara Loka. Ljudski koncert bo priredila vojaška godba I. plan. polka pod vodstvom kapetana g. Smrekarja v nedeljo 20. t. m. ob 4 popoldne v Starološkem domu. Vstop samo z vabilom — brez vstopnic. — Prosvetno društvo pa bo drugo nedeljo, dne 27. t. m., ob pol 4 pop. uprizorilo krasno postno dramo: »Žrtve spovedne molčečnosti«. Vloga g. župnika bo igral g. Maks Bergant iz Kamnika. Kdor hoče globoke in lepe vsebine — naj gotovo pride. — Kakor vse kaže, bo dobila Stara Loka državno mlekarško šolo. Hvale vredno je prizadevanje naših mož, ki so kljub mnogim nasprotovanjem dosegli, za kar so se borili.

Peče. Nedavno smo pokopali Ivano Mal, p. d. Korantovo mater. Z njo smo položili k počitku najstarejšo faranko; dočakala je 86 let. Bila je do zadnjega trdnega zdravja. Ob veliki udeležbi pogrebcev smo ji vrnili v naročje materi zemlji. Mir in pokoj njeni duši!

Listnica uredništva

Dopisnikom: Pišite krstna in zlasti rodbinska imena različno. — V Vogtje: Podpis nečitljiv, zato smo odložili. — »Telovadba in izprehodi«. Odloženo, ker ne poznamo g. dopisnika, ki je priredil samo začetnico svojega imena. — Zaradi pomanjkanja prostora smo morali nekaj dopisov prihraniti za prihodnjaj.

RAZNO

L. Ganghofer:

68

Martinj klošter

Roman iz začetka 12. stoletja

Poslovenil Blaž Poznič

»Tako? Pazder v očesu svojega brata vidiš, ne pa bruna v svojem lastnem? Mar nisi ti sam še bolj oskrnil svetega kraja? Ali te je Kristus učil, da vabiš z udarci v njegovo kraljestvo? Ali je dejal v svoji ljubezni: Ako se je tvoj brat pregrešil, se srdi nanj in ga bji po licu?«

Skrušeno je odmajal Švajker s svojo veliko glavo.

»Ne, gospod! Mislim, da je rekel: Če te udari kdo za desno uho, mu...« Dalje ni prišel s tem svetopisemskim izrekom, ki ga je razlagal čisto po svoje. Neka misel mu je segla v njegove počasne možgane, planil je skozi vrata, in ko je uzrl Hanecerja že blizu gozda, se je z dolgimi skoki pognal za njim. »Čuj ti! Počakaj malo!«

Hanecer se je ozrl, in ko je zapazil dirajočega meniha in se od bratove žuljave roke zbal menda novega pouka, jo je ucvrl, kar so ga nesle noge. Toda za Švajkerjeve dolge kobale kmet, ki je še čutil udarec medvedje šape, ni bil dovolj uren. Pod kapijajočimi drevesi ga je ujel brat za lodnati gunj. Kričoč se ga je skušal Hanecer otresti, toda Švajker je držal trdno in je sigal: »Odpusti mi, dobri mož, zavoljo Kristusa in mi iz ljubezni do bližnjega izkaži samo eno dobroto in mi vrni zaušnico! Udari, ne bom se branil!« Kmet je zajljal in debelo pogledal; toda Švajker je prosil tako milo, naj mu prisoli zaušnico, da se Hanecer ni mogel več upirati; odstopil je za korak, potegnul s prsti svoje desnice čez mokre ustnice in zavegnil. Smejoč se je sprejel brat

donečo zaušnico, pokimal hvaležno kmetu in stekel proti cerkvi; majake z glavo je gledal Hanecer za njim. »Takega bedaka pa nisem še videl svoj živ dan! Razčeznil bi me bil lahko s svojimi pestmi — in se dá pretepati!«

Ko se je vrnil Švajker v cerkvice, je sedel Ebervajna na oltarni stopnici. »Gospod, zdaj je imam zopet — vrnil mi jo je!« To naznanilo je bilo pač nekoliko odveč, zakaj na Švajkerjevem licu se je različno poznalo pet Hanecerjevih prstov. »Primazala mi jo je roka zdrave matere, pa se le bojim, da je moja bolj zaleglat!«

Ebervajn se je moral nasmehnuti; in poznalo se mu je, da ga je pri vsej skrbi, ki ga je težila, pogled na tega zavaljenca razveselil kakor poživi človeka ob slabem vremenu topel sončni žarek. »Bolj hitro bi se res ne mogel spraviti. Toda drugič se zmisli na dobroto in potrpežljivost, p r e d e n udariš!«

»Da, da, gospod! Toda pri nekaterih ljudeh, veš, ti vzkipi žolč, da sam ne opaziš kdaj?«

»Z dobrimi biti dober, ni nič zaslužno delo, ljubi moj brat!«

»Seveda, seveda. Toda prijazen biti s hudobci, to moraš pač znati! Ti seveda, ti že znaš, saj si dober tudi z menoj, ko sem vendar takšen nepridiprav! Ti si se pač tega učil, biti dober!«

»Učil? Meniš?« Otožen smehljal je obkrožil Ebervajnov ustnice. »Povedal ti bom, v kateri šoli. Sedi sem!« Prijel je Švajkerja za roko in ga potegnul k sebi.

Dež je štropotal po cerkveni strehi in ob brunastih stenah je pljuskal kap; kadar se je zagnal veter proti stenam, je zaprselo skozi okenske line in omočilo oba moža, ki sta sedela na oltarnih stopnicah.

»Kaj ne, to veš, da nimam ne očeta ne matere.« Švajker je prikimal in dejal: »Moja mati je bila

Naša povoina politika

Leta 1908 je postala SLS, kakor smo povedali že v prejšnjih člankih, politična gospodarka nekdanje Kranjske. Njena načela so se bila med tem zakoreninila že tudi po vseh ostalih slovenskih deželah, zaradi česar je prišlo potem leta 1909 tudi do ustanovitve skupne politične stranke za vse slovenske dežele, to je do »Vseslovenske ljudske stranke«, temelječe na katoliškem, demokratičnem, socialnem in slovenskem programu. Prve volitve po tej končni ureditvi programa katoliških vrst so bile spomladi leta 1911 v dunajski državni zbor. Po vseh slovenskih deželah so z ogromno večino zmagali kandidati VLS, ki so dobili 98.000 glasov, liberalci 36.000, socialisti pa 12.000 ter si priborili na ta način od 23 slovenskih mandatov celih 20. Socialisti ni bil izvoljen nobeden, liberalca 2 (dr. Ravnikar v Ljubljani in dr. Gregorin in Krasu) ter 1 »slovenski« (dr. Rybač v Trstu).

Splošni politični položaj se je razvijal že takoj od početka v znamenju vojne napetosti med Avstro-Ogrsko in Srbijo. Slovanski, zlasti še slovenski poslanci so na Dunaju svarili domišljave Nemce pred popolnoma zgrešeno zunanjo in notranjo politiko, toda nazadnjaška nemška nacionalna vlada si ni dala dopovedati nečesar, dokler ni končno poleti 1914 izzvala strašne vojne, ki je potegnila v svoj krvavi vrtinec več kot pol sveta.

Z izbruhom vojne so nastali na Slovenskem tudi v političnem pogledu žalostni časi. Vlada in vojska uprava sta pokazala takoj vse svoje sovrutstvo do našega naroda. Zadušene so bile sleherne politične svoboščine. Na Kranjskem je velika politična veljava SLS in njenega voditelja dr. Sušteršiča preprečila, da ni prišlo vsaj do večjih političnih preganjanj. Tem bolj so pa dirjali v ostalih deželah. Zlasti na štajerskem in na Koroskem, kjer so romale v zapore cele vrste kmetov, izobražencev in zlasti duhovnikov.

Ker liberalci in socialisti sploh niso ničesar pomenili, je ležala vsa teža odgovornosti na SLS. Sprito strašnega pritiska na kak odpor v tedanjih okoliščinah sploh ni bilo misliti, a nekateri voditelji SLS so imeli pred očmi tudi nesrečni najljepšini položaj slovenskega ozemlja. Zato so se zvedali, da bi morebitni poraz Av-

NAVEGJA DOMAČA TRGOVSKA HIŠA V JUGOSLAVIJI

MOSKE obleke iz trpežne hlačevisne 190

FANTOVSKÉ dolge hlače, močno vzorčaste 30

MOSKE BOLJE obleke polvolnno sukno 240

MOSKE hlače močno in solidno izdelane 40

FANTOVSKÉ obleke s kratkimi hlačami 80

DEŽNI PLAŠČ iz neuporabljive tkanine 235

Obleke iz lastne tovarne

Sternceki CELJE 19

UMZK - K-ZMD
LJON V Z - NASTONJ
LJON V Z - NASTONJ

strije strašno razkosal slovenski narod. Tem na čelu sta bila dr. Sušteršič in dr. Lampe, dočim je dr. Krek v malajšnji izobraženci z zaupanjem gledal na možnost ustvaritve svobodne Jugoslavije. Prvi so se zato postavili na stran Avstrije, drugi proti njej.

Ta razcepljenost mišljenja na zunaj ni prišla do izraza, dokler se ni pozimi leta 1916/1917 sesul nazadnjaški nemško-nacionalni absolutizem sam od sebe. Po treh letih je bila meseca maja leta 1917 vlada končno prisiljena sklicati zopet parlament in tedaj so vsi zaposeljeni avstrij-

ski narodi nastopili s svojimi »deklaracijami«, v katerih so zahtevali narodno svobodo. Jugoslovensko deklaracijo so podpisali vsi slovenski in hrvaški poslanci.

Izprva ni vzbudila posebne pozornosti, toda po prizadevanjih škofa dr. Jegliča je zajela od jeseni leta 1917 do spomladi leta 1918 ves slovenski narod do zadnje gorske vasice in sprožila s tem tako zvano »jugoslovensko gibanje«, ki je tako kot še nobeno dotlej razgibalo prav ves slovenski narod. Zaeslo je pa tudi razkol v dotlej tako enotno in disciplinirano SLS. Dr. Šu-

Ko iščem v železniškem vozu svoj spalni oddelek, stopi predme orjaški postrešček belo svetlih oči in črne polti, kakor da je ravnokar došel iz srednje Afrike. V prvem hipu sem se ga skoraj ustrašil, pa ni bil nevaren, postrežljiv in prijazen je kot otrok. Nekaj trenotkov buli nepremično svoje črne oči vame, jaz pa vanj, potem izpregovori nekaj nerazumljivih besed, nakar jaz še zmeraj trdovratno molčim, slednjič pa udari v smeh, jaz tudi in tedaj sva se precej razumela: jaz mu pokažem vozni listek, on pa meni spalni oddelek.

Na ameriških železnicah so kot nižji uslužbeni zaposleni samo črnci. Tudi na kolodvorih so postrežki edinele zamorci, dočim opravljajo višje službe izključno belokožci. So pa oboji izredno vjudni in postrežljivi. Sprevodnik te opozori, da pravočasno izstopiš, črnce pa ti že naprej odnese vso prtljago na določeno mesto.

Tudi v spalnih vozovih je velika udobnost. Postelja je skoraj salonska, električna luč dvojna, navadna ali zelena. Če ti je prevročje, odpreš zračni ventilator, če te hladi ali mrzi, si odpomreš z električno pečico.

Vendar pa tisti večer kljub udobni postelji dolgo nisem mogel zatisniti očesa. Preveč je bilo novih vtisov, posebno iz zadnjega dne, močno je odmevalo v meni morje in spomin na New York. Zato je zdaj vse valovalo v razgretih možganih in se z ritmom bobnečih koles zlivalo skozi sanje. Šele proti jutru, ko se je obzorje že rahlo rdečilo, me je objel spanec.

Okrog osme ure zjutraj me vzbudi zvonec. V pol snu se mi je zdelo, da sem doma, da slišim zvon bližnjega Sv. Marka, ko pa se dober zavem, se spomnim, da v Ameriki tudi lokomotive zvoče. Vozili smo preko cestnega prelaza, zato se je oglašalo to enakomerno zvončkanje, ki ga v starem kraju ne poznamo.

Pomaknem se k oknu, vlekle me je v naravo in v sveži jutranji zrak. Oziram se naokrog naj na levo, zdaj na desno: na levo švigajo z

bliskovito naglico mimo nas poedine obsežne farme, na desno pa tovarne, ki tem bolj rastejo, čim bolj se bližamo Buffalu.

Kako krasna je neomadeževana lepota narave zlasti še v jasnem poletnem jutru. V grmovju se oglašajo nešteto ptičkov pevcev, kar na pamet in brez not jo ubirajo in že na vse zgodaj hvalijo svojega dobrega Stvarnika. Cvetlice, oblečene v srebrno rosno pajčolan, se prebujajo iz nočnega sna in dvigajo vrhu svoje nežne glavice, kakor da se tudi one hočejo pokloniti svojemu Bogu. In človek? Koliko jih je, ki ne čutijo teh večkratnih božjih utripov ne v nerazumni naravi ne v svojih srcih!

Ob esnejših se razgrne pred nami Buffalo. Vendar pa nismo izstopili. Ker se nam je nudila ugodna prilika, smo se kar z istim vlakom odpeljali naprej do slovečih Niagara slapov.

Beseda Niagara pomeni v indijanskiščini bučečo ali šumečo vodo. Ime je kaj primerno. Vsako sekundo se namreč prevali nad 6000 m³ vode 50 m globoko. Voda prihaja iz Erie jezera in se po globoko izdolbeni strugi izteka v Ontario jezero. S svojo ogromno silo izjeda strugo tako, da se pomakne slap vsako leto za en meter proti erieskemu jezeru, v katerem bo polagoma tudi izginil. Vodno silo uporabljajo za proizvajanje elektrike. Danes daje Niagara nad pol milijona konjskih sil, njena absolutna kapaciteta pa je še enkrat tako velika. Elektrifikacijski daljnovod sega do 2000 km daleč.

Pogled na slap je veličasten. Vode štirih kanadskih jezer se tu stekajo, da z združenimi močmi dan za dnem uprizarjajo svoj gigantski smrtni skok. Ko je sloveč Charles Dickens stal ob teh orjaških slapovih, je zapisal v svoj dnevnik: »Tu ob Mizasti gori, ob teh padajočih, šumečih in zelenih valovih je bilo, ko sem prvičkrat občutil, kaj je vsemogčnost, kaj je veličastvo! Ob tem mogočnem prizoru sem čutil svojega Stvarnika tako blizu, da me je na mah prevzelo čuvstvo neskončnega miru; mirno in

brez vsakršne bojazni sem mislil na smrt. V moje srce se je naselila zavest nebeškega miru in božjega veselja... Neugnana in vedno enako svečano pada in šumi Niagara, danes kakor tedaj, ko je na božje povelje razlil v njegovo čudovito stvarstvo prvi svetlobni žarek.«

Tudi v Buffalo smo stopili. Mesto je polmilijonsko in slovi kot jezersko pristanišče ter važno železniško in zrakoplovno križišče. Na periferiji je videti velikanske železarne in jeklarne, mline in mesnice. Tu se namreč steka kanadsko žito, goveja živina in kože. Kot arhitektonska umetnina prve vrste slovi ondota katoliška katedrala. V njej je neprestano izpostavljen sv. Rešnjak Telo. Ko smo jo zapuščali, je pripomnil g. ravnatelj Slapšak: »Tu pa se da zbrano moliti!«

Vlak je znova potegnil. Se nekaj ur in že bomo med svojci v Clevelandu!

Od Buffala do Clevelanda teče železnica vzporedno z erieskim jezerom, vendar pa se jezero samo ne vidi, nalahko vzbočeni grčki zastirajo pogled. Sicer pa vsepovsod ravnina in kako pestrobolna! Njive, vinogradi, gabrovi in bukovki gozdiči, obsežni travniki. Vmes pa daleč narazen farmske hiše: lesene ali rdeče sivo pobarvane, mlini na veter, dvorec, šola, cerkev in mogočna gospodarska poslopja. Zanimiva je ta nepregledna ravnina: na njej brez težav in pregledno proučiš poteze farmarja, cerkve in države in uvidiš razmere, ki jih je ustvarila zgodovina in kultura.

Vsa ta lepa meditacija pa je kakor jutranja megla izginila, ko smo zavozili na centralni kolodvor v Clevelandu.

6. Sprejem.

Izstopili smo. G. kaplan Slapšak in Jože Grdina sta se nekam tajinstveno spogledovala in se večkrat z očmi ujela. Razumel sem ju. Za najinim hrbotom sta nekaj kovala — pripravljala sta slovesen sprejem.

šteršič s svojimi prijatelji ni soglašal s stremljenjem po popolni odepitvi od Avstrije, dočim je šlo gibanje, ki sta ga vodila dr. Korošec in dr. Krek, vedno izrazitejše v tej smeri. Po hudih notranjih bojih je zmagala Krek-Koroščeva smer, dočim sta ostala dr. Šušteršič in dr. Lampe polagoma čisto osamjena in se tudi izločila iz vrst SLS, čeprav je bil zlasti dr. Šušteršič njen soustvaritelj in od prvih početkov tudi voditelj.

Jugoslovansko gibanje je le nadvse uspešno širilo misel združitve Slovencev, Hrvatov in Srbov v skupno svobodno državo, ni pa nikoli razmišljalo, kako naj se ta združitve izvede in kako naj bodoča Jugoslavija tudi izgleda. Ta nedostatek je v potem ob prevratu bridko maščeval, kajti vladala je v tem pogledu popolna zmeda. Ničče ni poznal srbske politične miselnosti in zgodovine, zato so se tudi v prvih časih po prevratu izvršile vprav usodne napake, ki se nam otepajo še danes.

Zadnje poldrugo leto vojne in prvo leto po prevratu je vladala v slovenskem političnem življenju na zunaj nekaka sloga, kajti vsem je šlo v glavnem za dosedaj vrhovnega skupnega političnega cilja, to je Jugoslavije. Ta »sloga« je bila pa v marsikaterem pogledu vendarle samo navidezna. Ker je bila SLS spričo hude notranje krize in izločitve mnogih dotedanjih vodilnih osebnosti hudo oslABLJENA, je znala pred vojno že čisto propala liberalna stranka, ki se je sedaj pomladila z Žerjav-Kramerjevimi mladinci spretno izrabiti položaj ter se uveljaviti neprimerno močnejše, nego je pa to odgovarjalo njeni dejanski moči med ljudstvom. Še bolj so je pokazalo to po prevratu, ko se je znala liberalna stranka polastiti skoraj vse uprave in začela hitro in nekaznovano izvajati tudi vprav strahotno gospodarsko, politično in upravno korupcijo, česar s'ovensko ljudstvo do tlej ni poznalo in kar je moralo ubijati v ljudstvu tudi vsak pravni čut, zlasti ko je vse s prsti kazalo za krivci, a jih nihče nikoli ni tiral na odgovornost za nobeno dejanje. Še več: večina zavzema še danes bolj ali manj ugledna mesta v javnem življenju.

Potek dogodkov je pa polagoma vendarle kar sam od sebe izoblikoval nekake politične smernice posameznim strankam. Liberalci so se bili dobro in pravilno zavedali, da nimajo nobenih izgledov, da bi mogli kdaj pridobiti slovenske ljudske množice zase in da bodo imeli le toliko moči, kolikor jim jo bo dajala centrala. Zato so se takoj od početka izrekli za centralizem ter na vso moč in z vso naglico rušili stare avtonomije in povojno popolno samostojnost Slovenije. Pri tem so jim pridno pomagali tudi socialisti, ki itak nikoli niso bili kaj drugega, kot tihi repek liberalcev.

SLS je bila iz zgoraj navadenih razlogov izprva brez jasnega političnega programa, a opisane razmere so jo same od sebe prisilile, da se je nagibala vedno bolj v pro-centralistično smer, a ji ni dala pravih poudarkov. Liberalci se niso sramovali prav nobenih sredstev, da so se kljub svoji maloštevilnosti takoj vodilno uveljavili v Belgradu, česar večina poslancev SLS ni znala. Vsa ta nejasnost in neodločnost na vse strani, katerima so se pridružili še strašni zunanjepolitični udarci in pa splošno povojno revolucionarno razpoloženje ljudstva, so prišli do izraza pri usodnih volitvah v ustavotvorno skupščino meseca novembra l. 1920, ko je rešila SLS komaj tretjino oddanih glasov (37.000 glasov) in izvoljenih poslancev (14). Liberalci so odrezali res da več kot klavnac (12.000 glasov in 3 poslanci), zato so pa dobili nepričakovano veliko

število glasov Pučjevci »kmetijaci« (33.000), socialisti (30.000) in komunisti (16.000).

Kakor smo dejali, je bila ta usodna politična razcepjenost Slovencev predvsem nujna posledica naše splošne povojne politične nejasnosti. SLS kot toliko let vodilna politična stranka je bila kljub temu, da je imela vendarle lahko že nekaj vpogleda in izkušenj z belgrajsko politiko, brez pravega jasnega političnega pravca, zato tudi ni postavila ljudstva pred jasne načelne odločitve. Volivci so zato nasledili nepopisni demagogiji, s katero so nastopili zlasti Pučjevci »kmetijaci« in socialisti. Posledice so bile naravnost usodne. Čeprav je bil centralizem že krepko na pohodu, so bile končne odločitve vendarle še v rokah ustavotvorne skupščine.

Spomladi leta 1921 se je začela v skupščini razprava o novi ustavi. Srbi še niso bili tako popolnoma gotovi svoje absolutne premoči, zato je bilo zlasti pri radikalnih izprva precej razpoloženja za to, da ustrežijo slovenskim in hrvaškim zahtevam po decentralistični ureditvi države, toda hujkanje in pritisk slovensko-hrvaških »demokratov« s Sv. Pribičevićem in dr. Žerjavom na čelu je bil tako močan, da jim je Pašičeva vlada popolnoma popustila in predložila skupščini skrajno centralistični ustavni načrt. Razprave so bile burne. Že od vsega početka je bilo usodno to, da v skupščino ni hotel priti Radić s svojimi 49 poslanci. SLS se je znašla šele v tej razpravi in je nastopila z jako lepim, modernim, demokratičnim in socialnim ustavnim načrtom, ki je imel izrazito avtonomističen značaj. Svoje načrte, bolj ali manj podobne onemu SLS, so predložile še nekatere druge majhne skupine, dočim so bile tretje, kakor n. pr. Pučjevci »kmetijaci« sploh brez vsakega političnega programa. Ker Pašić-Pribičevićeva vlada kljub odsotnosti radičevcev ni imela večine, se je začela stara parlamentarna

nemoralnost, to je — kupovanje poslancev. Pašić je kupil najprej velik del bosanskih muslimanov, nato »kmetijace« s tem, da je postal g. Pučelj minister in če bi to ne zadostovalo, si je zajamčil kot rezervo še socialiste s tem, da je obljubil njih voditelju E. Kristanu visoko mesto v Ameriki. S tem je bila politična usoda Slovencev in Hrvatov za dolgo let zapечатena. Na Vidov dan leta 1921 je prišlo do končnega glasovanje in tedaj je bila z 11 glasovi večine sprejeta nesrečna »vidovdanska ustava«, vir vsega poznejšega našega političnega gorja. Za vedno ostane pribito dejstvo, da so zakrivali to gorje naši »slovenski liberalci vseh barv«, t. j. Žerjav-Kramerjevi »demokratje«, Pučjevci »kmetijaci« in tako zvali narodni socialisti, ki so imeli skupno 15 poslancev. Tako se je najnazorneje in tudi najusodnejše maščevala nad slovenskim ljudstvom strašna napaka, da pri teh zgodovinskih volitvah ni pokazalo dovolj politične zrelosti in da je nasledlo nekaterim demagoškim pustolovcem, ki so potem v narodni skupščini povzročili tako nesrečo.

(Nadaljevanje.)

Trboveljski cement, štorijo, žico, žičnike, blago za obleke, predpasnike ter špecerijsko blago kupite na ceneje pri

MÜLLER-JU — GROSUPLJE

Ako bo gospodar ukazal hlapcu, da naj mu zmlati pšenico, pa bi jo zspalil namesto zmlati — kaj ne bo tak gospodar poklical biriše, da ukleonejo hudobnega hlapca? Tak hlapec je učitelj, ki naj bi k veri in Bogu vodil mladino, pa jo pohujšuje!
(I. Cankar.)

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

registr. zadruga z neom. zavezo

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 6,
(v lastni palači)

obrestuje hranilne vloge
najugodnejše

Nove in stare vloge, ki so v celoti vsak čas razpoložljive, obrestuje po 4%, proti odpovedi do 5%

Redni letni občni zbor krajevne organizacije J.R.Z. za občino Podgorico bo v nedeljo, dne 30. marca, po drugi sv. maši, ob pol 11 v Prosvetnem domu, Sv. Jakob ob Savi. Vabljeni vsi socialisti.

Semena (gospodarska, vrtna, cvetlična) in vrtno orodje kupite dobro in poceni v trgovini **DOVOLNI BEZKASEK, Ljubljana** (palača Ljudske posojit.)

Koliko bi bil človek težak na raznih planetih? Kadar pravimo, da je človek težak 76 kg, tedaj vemo, da ga zemeljska privlačna sila privlači k sebi s silo 76 kg. Privlačna sila pa je odvisna od velikosti in gostote nebesnega telesa. Čim manjši je planet, tem manjša je njegova privlačna sila. Človek, ki je na zemlji težak 76 kg, bi tehtal na mescu 12.70 kg, na Jupitru 133 kg. Isti človek bi tehtal na soncu 2000 kg. Če bi pa ta človek a 76 kg prišel na kako zvezdo, si je med Marsom in Jupitrom, bi bil težak 112

gramov. Na težo pa ne vpliva samo velikost nebesnega telesa, ampak tudi gostota snovi, iz katere je sestavljeno to telo. Če bi imela zemlja le hip tako gostoto, da bi bila po teži enaka soncu, bi bil kilogram na zemlji težak 324.000 kg. Dekle, ki sedaj tehta 50 kg, bi potem tehtalo 16.000 ton. Če bi bilo mogoče zmanjšati privlačno silo, bi človek mogel opraviti veliko več dela. Tako bi človek, ki na zemlji nese 50 kg, nosil na mescu 300 kg, na nekaterih manjših planetih celo 34.000 kg. Na teh planetih bi lahko dosegel rekorde, saj bi lahko preskočil največje cerkev in nosil ogromne teže.

Kmet in škric. Škric pride na deželo in vidi kmeta na njivi, ko nekaj seje. Prepričan, da se bo čutil kmet bogve kako počaščenega, če ga ogovori, reče: »Kar sej, prijatelj, sej, da bo hrane...« — Kmet ga prekine: »Saj, saj, sejem deteljo za vole.«

Oh ta Franček! Mati: »Franček, pazi, da se s kladivom ne udariš po prstu!« — Franček: »Ne boj se, mama, žebelj bo Marica držala.«

Za spomladno zdravljenje pijte

PLANINKA

»DRAVILNI ČAJ«

Reg. 3007/62.

Tri in pol kilograma sladkorja je snedel. Kako bedaste in neverjetne stave si privoščijo ljudje med seboj. Neki delavec v bližini Varšave je rekel svojim tovarišem, da lahko pojé več kilogramov sladkorja bkrati. V začetku niso vzeli tega za resno. Nazadnje so pa stavili, če pojé 3 in pol kg sladkorja, da mu dajo 60 zlotov. Delavec se je takoj lotil sladkorja. Dolgo časa se je mučil a njim, vnes pa je popil ogromno množino vode. Še ni končal, ko je padel v nezavest. Odpeljali so ga v bolnišnico in mu tam izprali želodec. Pa tudi to ni nič pomagalo. Iste-ga dne je že umrl.

Otok Madagaskar naj postane jugovska kolonija. Kakor poroča londonski list »Evening Standard«, sta se francoska in poljska vlada sporazumeli, naj bi francoski otok Madagaskar ob afriški obali postal judovska kolonija, kamor bi se smeli naseljevati tisti Judje, ki bi se morali izseliti s Poljskega.

razprodajamo vse blago

20% ceneje

Na zalogi lepa izbira številnih modnih pomladanskih oblik in sicer:

Radi preureditve trgovskih prostorov v regulacijsko žrto smo prisiljeni naše dosedanje prostore trdke

F. I. GORIČAR Ljubljana Sv. Petra 29

popolnoma izprazniti najkasneje do 30. maja t. l. — Da do tega časa našo zalogo **POPOLNOMA IZPRAZNIMO,**

- polvolneno za fantovske obleke dvojna širina Din 25.—
- boljše, polvolneno špricano za moške obleke " 45.—
- od trpežno volneno črtasto in špricano od najnovejši volneni kamgarni v vseh barvah " 70.—
- blago za damske plašče in kostume dvojna širina " 20.—

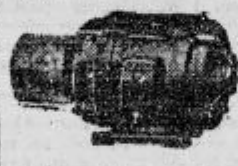
- boljše volneno v vseh modnih barvah 130 cm široko . . . . . od Din 45.—
- damsko volneno karirano in špricano blago . . . . . " 12.—
- pralni blagovi za damsko in otroške obleke " 8.—
- blago za predpasnike in moške srajce trpežno . . . . . " 7.—
- in tako dalje.

Izkoristite ugodno priliko ter si nabavite blago za pomladne obleke pri nas, kjer boste kupili dobro blago po nizkih cenah

Sv. Martin je najbolj priljubljen svetnik na Francoskem; ondi je njemu v počast posvečenih 3673 cerkva, vasi in trgov z njegovim imenom je pa 483. Grob sv. Martina se nahaja v katedrali v Tours, kjer je bil ta znani svetnik za škofa. Umrl je leta 397.

Več kot 35 učencev ne sme imeti noben razred v Franciji.

Od leta 1935 do 1937 je veljal v Bolgariji zakon, po katerem je iz vsake družine mogel zasesti samo en član državno ali občinsko službo.

A. Verbajs, Ljubljana, Gosposvetska 10

Kmetovalci in obrtniki!

Telefon št. 26-67

Dospela nam je velika potiljka prvovrstnih elektromotorjev vseh velikosti in napetosti — Cene konkurenčne — Prerazmamo in izvršujemo vsa tozadnja popravila in lastni delavci pod strokovnim vodstvom in našo garancijo — Dalje izvršujemo tudi vsehovrstne instalacije jakega toba, telefonskih in signalnih naprav kakor tudi popravila medicinskih in radijskih aparatov

Glavna kolektura srečk Državne razredne loterije

Alojzij Planinšek, Ljubljana

Beethovnova ul. 14 — Telefon 35-10 — Poštni ček. rač. 15.140

Vtuidno obveščam cenj. igralce Državne razredne loterije, da si lahko nabavijo srečke v moji kolekturi. Jamčim za solidno poslovanje, hitro obvestilo in takojšnje izplačilo dobitkov. Srečke pošiljam tudi po pošti. — Vsak je svoje sreče kovač! Tudi oni, ki še niso igrali, naj poskusijo srečo in takoj naroče srečke v moji kolekturi.

Žrebanje 36. kola Državne razredne loterije se prične 13. in 14. aprila

Dobitki Din 64,991.000[—]

Cena srečk za vsak razred 1/4 Din 50[—], 1/2 Din 100[—], 1/2 Din 200[—].

Izdal se je. Vrbinca je pogorela hiša. Od zavarovalnice pride cenilec in vpraša: »No, oče, kako je pa ogenj nastal?« — Vrbinca: »Aaa?« — Cenilec: »Kako je začelo goreti?« — Vrbinca: »Hm, kar začelo je!« — Cenilec: »Ali hitro ali počasi?« — Vrbinca: »Dolgo se ni hotelo prijeti.«

Semenski oves juri jetiven, domotočno dojetelj, hranljivo lacorno, grahuro, peso in razno travna semena, nudi v najboljši kakovosti trdka Fran Pogacnik, Ljubljana, Tyrševa (Dunajska) cesta št. 83 v Javnih skladiščih

Ubegli Rusi. Iz sovjetske Rusije je zaradi neznanega režima v druge države pobegnilo nad podruži milijon Rusov. Teh beguncev je: v Franciji okrog 100.000, v Nemčiji 100.000, na Poljskem 90.000, v Romuniji 300.000, na Kitajskem 200.000, ostali so pa v 25 drugih državah.

kaljo najbolj. Zahtevajte jih povsod!

GAMA izdelak najboljši, snak inozemskim, nad polovico cenejši, 10-letna garancija, izdeluje

PODRZAJ CIRIL IG 147
PRI LJUBLJANI

Lastniki vrtovi!

Mrežo in žico za ograjo, dobro pocinkano in vse orodje za vrt in polje dobite v železnini

Fr. Stupica
Ljubljana, Gospodarska cesta 1.

Hranilne knjižice,

vrednostne papirje, delnica, 3% obveznice vnovčujem po najvišji ceni takoj v gotovini.

Kupo-prodaja nepremičnin

Kupujte srečke državne razredne loterije v moji kolekturi »VRELEC SREČE«.

Al. Planinšek, Ljubljana, Beethovnova 14

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA

Ker je spremenjeni loterijski načrt tudi v preteklem 35 kolu s svojo intere-antno izmenjavo našel veliko odobravanje pri kupcih srečk, ker so bile skoro vse srečke ki so jih prejeli pooblašteni prodajalci in njihovi podprodajalci, razprodane, je državna razredna loterija isti načrt pustila tudi za nastopajoče 36 kolo srečk.

Srečke I. razreda 36 kola so gotove ter izročene v prodajo dne 15. marca t. l. v 100.000 celih srečkah z žrebanjem:

- I. razred 13. in 14. aprila 1938.
- II. " 16. " 11. maja 1938.
- III. " 9. " 18. junija 1938.
- IV. " 7. " 8. julija 1938.
- V. " od 11. do vključno 22. avgusta v Beogradu in od 26. avgusta do vključno 7. septembra t. l. v Skoplju.

Cena srečkam za vsak razred je sledeča: cela Din 200⁻, polovica Din 100⁻ in četrtinka Din 50⁻.

Skupna vrednost dobitkov znaša

Din 64,991.000⁻

V tem kolu je 8 premij in sicer: Din 2.000.000⁻, 1.000.000⁻; 8 po 500.000⁻; 1 za 400.000⁻; in 2 po 300.000⁻. Poleg teh premij je veliko število dobitkov po Din 200.000⁻, 100.000⁻, 80.000⁻, 60.000⁻, 50.000⁻, 40.000⁻, 35.000⁻, 30.000⁻, 25.000⁻, 20.000⁻, 15.000⁻, 12.000⁻, 10.000⁻ itd.

V najsrečnejšem slučaju lahko dobite skupno s premije in dobitkom v V. razredu na eno srečko

Din 3,200.000⁻

Za izplačilo dobitkov jamci država kralj. Jugoslavije. Srečke se lahko dobijo pri pooblaščenih prodajalnih in njihovih podprodajalnih srečk, ki se nahajajo skoraj v vseh večjih krajih.

Podrobna pojasnila o loterijskem načrtu in splošnem pravilniku dobite na zahtevo brezplačno pri vseh pooblaščenih prodajalnih srečk.

Z nakupom srečk državne razredne loterije vsak posameznik poleg obične koristi, ki jo more imeti, obenem pomaga narodnemu blaginjskemu obrtništvu, industriji in invalidom, ker se čisti dobiček od prodaje srečk sorazmerno razdeli v omejenem namenu.

V vsako hišo »Domoljuba«

»Domoljuba« stane 38 din za celo leto, za inozemstvo 60 din. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnino, inštrate in reklamacije pa uprava »Domoljuba«. — Oglasi se zaračunavajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: 40-44. Izdajatelj: dr. Gregorij Pečjak. — Urednik: Jože Košiček. — Za jugoslovansko tiskarno: Karel Ceč.

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in naroba. Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Sadnena drevja

večje množino raznih vrst, močno razvitega, prodam. Hafner Franc, Sv. Duha št. 16, pošta Skofja Loka

Hlepa na kmetijo sprejemem. — Vižmarje št. 28, št. Vid nad Ljubljano.

Deklo na kmetijo izjem. — Remo Franc, Zadvor št. 28, Dobrunje.

Pomočnika dobrega sprejemem takoj Vidmar Ludv. k. krojač, Trebnje št. 12 na Dolenjskem.

Majerja trestnega in pridnega za oskrbo živine, sprejemem za stalno. — Ivan Potočnik, Bled II št. 2.

Cerkovnika - organista, tudi dobrega samouka, oženjenega, sprejme koncem aprila župni urad Sv. Trije kralji na Vrhu, p. Rovte.

Dobrega kravarja ki molze, ali pa primerno žensko, vzamem v stalno službo. 150 Din mesečno. — Studenc 1, Dev. Mar. v Polju.

Vseh vrst oblačil

v ogromni izbiri moškega sukna, perila i. t. d. kupite najceneje pri Presker, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 14.

Kmečko deklo za delo na polju in v kuhinji sprejemem takoj ali najkasneje do 1. maja — J. Leben, Sevlje, pošta Selca nad Skofjo Loko.

Les večje množino jesenovega in hrastovega, prodam. — Šimenc, Češnjavk 16, pošta Cerklje.

Zovračnice oddam v najem. Naslov v upravi »Domoljuba« pod št. 3802.

Fanta h goveji živini in za poljska dela sprejemem. Rode, Dev. Mar. v Polju št. 1.

Proda se kmetско posestvo, obstoječe iz hiše in cca 20.000 m² zemlje v Zbilj pri Medvodah. — Poizve se pri posestniku Korbič, Zbilje.

Pastirja in pastirico sprejemem. — Naslov v upravi »Domoljuba« pod št. 3658.

Semenski krompir

proda Zganjar, Selo 14, Laverca.

Kolesa najnovejši istočni modeli v največji izbiri že od Din 550⁻ naprej. — Nova trgovina, Ljubljana, Tyršova cesta 86, (nasproti Gospodarske zveze).

Hlepa vajenega konj in poljskih del, sprejemem. — Vodnik, Podatik 25 pri Ljubljani.

Slazhinja pridno in pošteno, za vrtna (poljska) in deloma tudi hišna dela, sprejemem. Plaša po zmožnosti 200 do 800 dinarjev. Poudrbe z natančno navedbo sedajnega službovanja na naslov: Franc Crv, Bled, Prešernova 114.

Milnarja zanesljivega, samskega stanu rabim za kmetško in trgovsko mletje. Rus, Grosuplje.

Sprejemem deklo za vsa hišna in kmetška dela. — Strumbelj, Ig št. 22 pri Ljubljani.

Kmečko posestvo

z gospodarskimi poslopiem, v dobrem stanju, redi se 7 glav živine, napredaj. — Zavrh št. 6 pod Šmarno goro.

Hlepa sprejme samostan Ročna, št. Vid nad Ljubljano.

Kravo prav dobro mlekarico, kupim. Zatoška c 80 b, Ljubljana - Moste.

Malo arondirano posestvo s hišo in novim gospodarskim poslopjem zelenjadnic in mladim sadnim vrtom ca 7000 m² prvovrstne njive ob banoinski cesti, v vinorodnem kraju krške doline, prodam. Voda in elektrika v hiši. — Nestovpove uprava Domoljuba pod št. 3913.

Gepej dobro ohranjen, prodam. Bitenc Janez, Visoko p. Šenčur.

140 koles najboljših znamk in 32 Singer in Pfaff šivalnih strojev po zares nizkih cenah napredaj pri PROMET (Nasproti križanske cerkve. Tudi ob nedeljah na ogled).

Težave občinskega svetnika. Urša: »Odkar je moj mož občinski svetnik, vse noči ne more spati.« — Mica: »Kako to? Ali ga seje razburjajo ali pa javne skrbi tarejo?« — Urša: »Tisto ne, a že pri sejah se tako naspri, da mu doma ni več treba.«

V skladišču železniške postaje je izbruhnil požar, ki pa so ga kmalu zadušili. Pri požarobradah je bila ugotovljena, da v posodah, ki so bile pripravljene za slučaj ognja, ni bilo vode. Nekaj dni nato je bila izdana uradna odredba, da se morajo posode tri dni pred požarom napolniti z vodo.

JUDSKA POSOJILNICA

R. Z. Z. N. Z.

V NOVEM MESTU, KRALJA PETRA TRG št. 3

ki posluje za kmetško ljudstvo novomeškega okraja, nudi za vse vloge popolno varnost in obrestuje nove vloge po

3-5%

po dogovoru. Nove vloge se na zahtevo vsak čas v celoti izplačajo. Ravno tako tudi stare vloge do din 500⁻; ostale stare vloge se pa stopnjema izplačujejo.